

PEDAGÓGUSOK

LAPJA

LXII ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2006. JANUÁR 17.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

1.

EGY, KETTŐ, BAL, JOBB...

Az európai és hazai szakszervezeti mozgalom gyökerei egyértelműen balról erednek. Viseltes értékei – az összefogás, a szolidaritás, az egymásért való kiállás – az ősi keresztény erényeket tükröző klasszikus szociáldemokrata értékrend szerves részét alkotják. Mindez a Pedagógusok Szakszervezetét (PSZ) illetően sincs másként, hiszen a jogelődünknek tekintett Magyarországi Tanítók Szakszervezete 1918-as megalakulásától kezdődően szorosan kapcsolódott az MSZDP-hez. Úgy vélem, hogy ezt az összefüggést a XXI. században sem kell szegyelelni, és az alapítást követő rögzös, kanyargós út miatt sem kell pironkodnunk. Még a pártállami időszak négy évtizedében a transzmissziós szerepben tevékenykedő szakszervezeti vezetőinket is tisztelet illeti: a SZOT által vezényelt szűk mozgástér adta lehetőségeket kihasználva igyekeztek a pedagógusok érdekvédelmét, közösségeik összefogását tartalommal megtölteni. Nem véletlen az, hogy 1990 tavaszán a PSZ volt az első, amely tagjainak szavazása alapján kimondta a SZOT-tól való elszakadását, illetve függetlenségét az MSZOSZ-tól. Majd néhány hónappal később fő alapítója lett a közszféra szakszervezeteit tömörítő Szakszervezetek Együttműködési Fórumának (SZEF). Az sem véletlen, hogy az elmúlt másfél évtized elhúzódozó szakszervezeti válságát a PSZ vészelte át a legkisebb veszteséggel, s ezáltal a magyarországi szakszervezeti mozgalom legnagyobb, most már újra gyarapodó létszámú organizációjává vált.

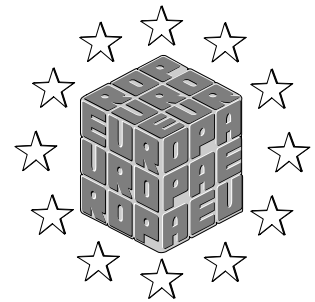
Az ismét a százezres taglétszámhoz közeledő XXI. századi PSZ nyitott és együttműködésre kész minden demokratikus társadalmi erővel, szervezettel. Azzal azonban mindenkinek tisztában kell lennie, hogy érdekvédelemre és nem politikai küzdelemre szerveződöttünk. Természetes tehát, hogy tagjaink sorában baloldaliak, jobboldaliak, a politikától távol állók, vallásos emberek és ateisták egyaránt vannak. Mi az oktatási ágazatban dolgozók munkavállalói érdekeinek helyi, területi, országos és európai uniós képviselőre szervezzük mozgalmunkat. Elismerve azt is, hogy tevékenységünknek politikai vetületei is vannak annak ellenére, hogy nem politikai, hanem szociális párbeszédet folytatunk. Az érdekvédelem prioritása mellett fontosnak tartjuk a közösségek építését, összefogását éppúgy, mint a tagjainknak nyújtott egyéb szolgáltatást. Mindennek nyilvánvaló következménye, alapvető evidenciája, hogy a leghatározottabban visszautasítunk minden olyan megnyilvánulást, vádaskodást, amely tevékenységünket a hazai politikai sárdobálás eszközeivel igyekszik bemocskolni. Íme egy kiáltó példa!

Az elmúlt hetekben kemény jobboldali jellegű „elmarasztalásban” részesültünk egyik szolgáltatási akciónk kapcsán. A szolgáltatást szervező partnerünk annak idején minden lapkiadót megkeresett, és azzal, amelyik reagált, tárgyalásokat kezdeményezett. A legtöbb esetben különböző mértékű engedélyt sikerült elérni. Tagjainknak mintegy 60-féle lapot, magazint, folyóiratot lehet kedvezményesen előfizetni. (Két országos napilapot, nyolc megyei lapot, három gazdasági jellegű hetilapot, harminckettő női magazint és folyóiratot, továbbá autós, informatikai, tudományos, valamint műsormagazinokat.) Ennek a rendszernek a keretében került sor arra a megállapodásra is, amelynek révén 2006 januárjában 5000 PSZ-tag ingyenesen kapja a Népszabadságot. Az érintetteket a tagnyilvántartásból véletlenszerűen választottuk ki, az egyes területek taglétszámarányának megfelelő számban. Az előzetesen küldött levél alapján öt kolléga jelezte, hogy nem tart igényt az ingyenes Népszabadságra. Sokan levélben, illetve telefonon fejezték ki köszönetüket. Jónéhányan viszont azt kérdezték, hogy ők miért nem kapnak.

Ennek az akciónak sajnálatos módon politikai jellegű hordaléka is van. Az érintett PSZ-tagoknak írott levelünk eljutott a Magyar Nemzet szerkesztőségébe is. E napilap január 4-i számában címlapon, tendenciózus kommentárral közli a híradást. (Lásd lapszemléként a 10. oldalon.) A témával a HírTV is többször foglalkozott. Néhány nappal később ugyanezen lap hasábjain a PDSZ elnöke, sejtethetően bizonyos körök sugallatára, eltévelyen nyilatkozik arról, hogy a PSZ-tagok csupán baloldali lapokra fizethetnek elő kedvezményesen, és végső soron abszurd jobboldali következtetéseket von le. Ezek szerint ő a baloldali médiához sorolja az Autó-Motort (nyilván a baloldali kormány miatt), s a többi szakmai és bulvárkiadványt is. A tanulságot ki-ki levonhatja. Mi úgy véljük: nem hibáztunk. Éppen ezért örömmel fogadtuk a Népszabadság újabb 5 ezres ajánlatát februárra. A PDSZ nyilván bajban lenne ilyen lehetőséggel, hiszen nincs annyi tagja, amennyi a nekünk tett egyszeri ajánlat példányszáma.

Sajnálatos, hogy a negatív kampány szakszervezeti körben is felütötte a fejét. Ettől szeretnénk megóvni mozgalmunkat, tagjainkat. A választásokra készülni kell, de nem ilyen módon Mindenekelőtt objektíven össze kell vetni az előző és jelenlegi kormányzati ciklus eredményeit, kudarcait. Úgy véljük, hogy ebben a Népszabadság és a Pedagógusok Lapja olvasása is segít.

Árok Antal

A TARTALOMBÓL:

- A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI
- LEVÉL AZ ÖNKORMÁNYZATOKNAK
- HAZAI MOZAIK
- KI KICSODA
- EURÓPAI UNIÓ – EURÓPAI ÉRDEKVÉDELEM
- KITÜNTETETT INTÉZMÉNYEK, SZERVEZETEK
- A BIZTOSÍTÁSOKRÓL
- AZOK A NYOLCVANAS-KILENCVENES ÉVEK
- SEGÍTSÉG AZ ERDÉLYI ÁRVÍZKÁROSULTAKNAK
- TEGNAP, MA, HOLNAP
- BÉREK, KERESETEK
- PL-ÚTMUTATÓ:
  - KÖLTSÉGVETÉS 2006;
  - MUNKAJOGI KÉRDÉSEK;
  - ISMÉT A 13. HAVI ILLETMÉNYRŐL;
  - PSZ-MAKASZ-KÁRTYA KEDVEZMÉNYEK

Az éltető emlékezés debreceni műhelye

Lapunk 2004. áprilisi számában lelkes ismertetőt közzeltünk Ihlető könyvsorozat címmel a *debreceni Karácsony Sándor Neveléstörténeti (Pedagógiai) Egyesület* gondozásában megjelenő Pedagógusok arcképcsarnokának második, 2003-as kötetéről, azzal a biztos tudattal, hogy folytatódik. S íme, immár a negyedik, 2005-ös különleges életrajzgyűjteményt vehetjük kézbe. S mellette, ugyancsak az egyesület kiadványaként *Visszapillantás...* című füzetet olvashatjuk, mely annak életét mutatja be az alkalmi kezdetektől (1995-től) az immár bejegyzett szervezetként fennálló, országos hírű pedagógiatörténeti műhely tevékenységéig, máig.

A bőség zavarával küzdünk, ha minderről szólni akarunk. Ezért csak néhány jellemző adatra, idézetre szorítkozunk, bízva olvasóinkban, hogy fölbred az érdeklődésük.

Indulásul a füzet Előszavát szólaltatjuk meg, melyet *dr. Vaskó László* nyugalmazott egyetemi tanár irt tavaly augusztusban. „Tíz évvel ezelőtt az egyesületünket életre hívó gondolat baráti, munkatársi közösségben fogalmazódott meg. (...) Kezdetben arra törekedett, hogy emlékülések keretében bemutassa a kiváló, de közülünk már eltávozott pedagógusok életútját és munkásságát, segítse a települések és oktatási intézmények, pedagógiai alkotóműhelyek történetének feldolgozását, s mindezek eredményét kiadványokban megörökítse az utókor számára.” Az idézett szavakat színesen illusztrálják a képekkel dúsított, az emlékülésekről, azok műsoráról és szereplőiről szóló oldalak.

Ungvári János pedig, aki az egyesület elnöke, kiadványainak fölkészült gondozója a jubileumi visszatekintést így indítja: „Egyesületünk előd szervezetei a Sári Gusztáv Emlékbizottság, majd az 1998-ban bejegyzett Hajdú-Bihar Megyei Neveléstörténeti Egyesület. Karácsony Sándor névfelvételeink 2002-ben történt.”

A Földesen született, nevelkedett és a 20. század egyik legnagyobb jelentőségű pedagógusának életműve meghatározó példaként szolgál mindmáig a társulás munkásságában, így a Pedagógusok arcképcsarnoka eddigi történetében. (A róla szóló terjedelmes szócikket l. a 2003. évi kötetben.)

Lássuk a fejlődésről a tömör mérleg néhány mondatát a sorozat tavaly napvilágot látott 4. kötetének előszavából, melyet természetesen Ungvári János irt. „Első kötetünkben térben és időben még következetesen megvontuk az arcképcsarnokban szereplők körét. A növekvő igények azonban ma már szétfeszítik ezt a keretet, s kötetünk nem csak hatásában, de tartalmában is kilépett a korábbi medréből. Tartalma időben közel kétszázadnyira visszanyúl, térben pedig jóval túllépte régióink határát.”

A névsor országossá történt gazdagításaként a IV. kötetből kiemeljük a 2004 júniusában szívrohamban elhunyt, de egész életművével ma is élő volt főtítkárunkról, *dr. Voksán Józsefről* szóló „arcképet”, melyet egyik alelnökünk, lapunk főszerkesztője, *Arok Antal* rajzolt meg gazdag árnyaltsággal, jellemző vonásokkal, a debreceni vonatkozásokat is felmutatva. [A sorozatról bővebb felvilágosítással a Megyei Pedagógiai Intézet könyvtára szolgál (4029 Debrecen, Monti ezredes utca 7.)]

Érdemes a debreceni műhelyhez kapcsolódva örömmel közölni, hogy országosra egyre több múltat feltáró, rendszeresen fejlesztett sorozattal vagy egyes művekkel találkozhatunk. Példaként a híres-nevezetes fürdőváros teljesítményét emeljük ki: Balatonfüred Városért Közalapítvány kiadványsorozatát. Ennek 16. köteteként jelent meg nemrég *Z. Karkovány Judit* fővárosi nyugdíjas vezetőtanár jeles munkája a város kitűnő festőművészeről, *Protiwinsky Ferencről* (1884–1947) – számos képpel illusztráltan –, kiszabadítva őt a feledékeny idő rabságából.

Buzdító, hasznos tapasztalat, hogy immár a hivatalos oktatáspolitikai is felkarolja ezt a jelentős, múltat feltáró, példaként értékelő s mindinkább országossá terebélyesedő emlékezést és emlékeztetést. Remélhetően egyre növekvő és ihlető eredménnyel, a neves és névtelen iskolák szerepét egyaránt megbecsülve. (f. a.)

A pedagógusok és szülők figyelmére

egyaránt számít a *Mentor* című oktatási, egészség- és életmódmagazin, mely hű tükröt nyújt az iskola, a kultúra, a mindennapi élet időszerű eseményeiről. Hasznos kiegészítője tankönyvkritikai melléklete, a *Támpont*, valamint a szeptemberi számban először megjelent negyedéves *Támasz* című, szülőknek szóló oktatási és nevelési melléklet. Szerkesztőség: 1054 Bp. Kálmán Imre u. 16. II. em. 4/a. Tel./fax: 269-2730.

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja internetes honlapunkkal (www.pedagogusok.hu) együtt szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Amennyiben több intézmény van egy településen, a helyi PSZ-szervezet terjeszti tovább a példányokat. Föltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan elolvassa és számonként gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék azt minél több kollégával megismertetni. *Egyre több intézmény nevelőtestületi szobájában, könyvtári olvasótermében is hozzáférhető már lapunk. Jól bevált gyakorlat, ha egy-egy érdeklődést keltő, aktuális írás fénymásolata vagy a lapban olykor megjelenő miniplakát a hirdetőablára is kikerül. Jogszabályismertető, zöld PL-útmutatóban szereplő anyagainkat pedig tanácsos a PSZ-tisztségviselőnek és az intézményvezetőnek együttesen áttekinteni, megbeszélni. Így sokkal kevesebb félreértés, esetleges konfliktus adódik.*

Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetés díja 5% áfával 3.450 forint, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig - megrendelő levelük alapján - csekket postázunk. Csak a befizetés megerősítését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetések a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 80.000 forint, féloldalas 40.000, negyedoldalas 20.000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 40 forint. Minden egyes díjtételt 20 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

Megjelent az **Országismereti kézikönyv** harmadik, bővített kiadása, 376 oldalon 970 címszóval, 164 színes képpel és egy térképpel. Megrendelhető: Kelemen László, 1093 Budapest, Gálya u. 4. címen. Telefon: 217-6801. Ára: 3 400,- Ft + postaköltség. (x)

GRATULÁLUNK! Tavaly szeptemberben a PSZ-MAKASZ-kedvezményrendszer keretében meghirdetett Favorit-díjszomag akcióval egy plazma tévékészülék sorsolását is kilátásba helyeztük a résztvevők között. A szerencsés nyertes **Varga Róbertné**, a Hosszúpályi Általános Iskola (Hajdú-Bihar megye) pedagógusa lett, akinek ezúton is szívből gratulálunk. A plazma tévét rögtönzött taggyűlés keretében **Varga László**, a PSZ elnöke és **Jenei Attiláné**, a PSZ Debrecen városi-területi titkára adta át 2005. december 19-én.

A III. Kelenvölgyi Bábjátékos Találkozót 2006. február 25-én rendezik, melyre szeretettel hívják a gyermek bábcsoportokat. A találkozó célja, hogy a 2006-os budapesti és más bábversenyek előtt a csoportok bemutassák „elkészült” darabjaikat s a munka folytatásához művészeti és pedagógiai segítséget kapjanak. A részvétel ingyenes. Jelentkezés: **2006. február 15-ig.** Kelenvölgyi Közösségi Ház, 1116 Budapest, Kardhegy u. 2., e-mail: kelenvolgy@chello.hu. T.: 424-5363.

A **REICHL MÁRIA** Alapítvány Kuratóriuma megköszöni azon kollégák támogatását, akik adójuk 1%-val hozzájárultak munkánkhoz a 2005. évben. Felhívjuk figyelmüket, hogy ebben az esztendőben is szeretnénk minél több nyugdíjas pedagógusnak a segítségére lenni. Ezért kérjük, hogy az idei esztendőben is támogassák a **REICHL MÁRIA Alapítványt adójuk 1%-val.** Adószáma: **18160518-1-42.**

PSZ Budapesti Szervezete

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlevele

Főszerkesztő: **Arok Antal**

Olvasószerkesztő: **dr. Fényi András**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája

1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: psz@internet.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 3.450,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

A **PSZ Országos Irodája** 2006. január 14-én országos fórumot rendezett az Apáczai Kiadó fővárosi központjában. A rendezvény elsődrendű célja az volt, hogy a most kezdődő önkormányzati költségvetési alkufolyamat során segítse a helyi érdekegyeztetésben részt vevő PSZ-tisztségviselőket. A tanácskozáson mintegy száznyolvan kolléga vett részt az ország minden részéből. Bevezetesként *Varga László*, a PSZ elnöke szólt a költségvetési törvény országos egyeztetésének folyamatáról, illetve a béralkuról. Ezt követően *dr. Horváth Péter*, a PSZ szakértője közoktatásunk helyzetének bemutatása után ismertette a költségvetési törvény közoktatásra vonatkozó részleteit, s tanácsokat adott a helyi költségvetési tárgyalásokhoz. *Dr. Dudás Lilian*, a PSZ jogi szakreferense a közoktatási törvény módosításáról szólt. A szünetet követően pedig *dr. Selmeciné dr. Csordás Mária*, a PSZ vezető jogtanácsosa a Munka törvénykönyve és a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény módosításáról adott tájékoztatást, részletesen bemutatva a téves jogalkalmazás gondjait, útvesztőit is. A nagy érdeklődést keltett előadás rengeteg kérdést, problémafelvetést gerjesztett. A fórum résztvevői írásos összeállítást is kaptak. (Lásd lapunk PL-útmutatóját és hátsó borítóját.)

A **Közoktatási Érdekegyeztető Tanács (KÖÉT)** 2005. december 13-án áttekintette és értékelte a költségvetési törvénytervezet közoktatást érintő részeihez benyújtott és elfogadott módosító indítványokat. A PSZ-t képviselő *Árok Antal* alelnök kezdeményezésére véleménycsere bontakozott ki a KÖÉT alapszabályának módosításával kapcsolatban. A megállapodás szerint az alapszabály módosításának vitájára 2006. január végi ülésen kerül sor.

A **PSZ Gyógypedagógiai Tagozatának Intézőbizottsága** 2005. december 13-án *Ammerné Nagymihály Emília* elnöklésével ülésezett. Az aktuális tennivalók megbeszélése mellett az év végi összegzés is megtörtént.

A **PSZ Óvodai Tagozatának Intézőbizottsága** 2005. december 14-én tanácskozott. *Makár Barnabásné* elnök irányításával a 2006. évi tapasztalatcsere-látogatások lehetőségeit tekintették át, és sor került a karácsonyi, újévi jókívánásokra is.

A **PSZ Országos Nyugdíjasválasztmányának** évzáró ülését december 7-én tartotta meg. *Szabó Zoltán* elnök köszönötte a megjelenteket, majd tájékoztatót tartott a PSZ küldöttgyűléséről. Beszámolt az intézőbizottság két ülés között végzett munkájáról is. Ezt a választmány tagjai egyébként írásban is megkapták.

A testület rövid vita után egyhangúlag jóváhagyta az „Életet az Éveknek” Klubszövetséggel kötendő együttműködési megállapodás tervezetét, valamint a választmány 2005/2006-ra szóló munkaprogramját. Ezután *Horváth Erzsébet* ismertette a Gárdonyi Géza Alapítvány Kuratóriumának döntését a beérkezett pályázatokról. (Erről lapunk előző számában részletes tájékoztatót adtunk.) Felhívta a figyelmet, hogy a jövőben a pályázatokat részletesebben indokolják és a kritériumokat alaposabban ellenőrizték a beküldő tisztségviselők.

Varga László, a PSZ elnöke a hozzászólások után röviden tájékoztatta a jelenlévőket a kormányzatszervekkel folytatott legfrissebb bértárgyalásokról, amelyek megnyugtató kompromisszumos eredménnyel zárultak.

A tanácskozás befejezéseként a PSZ Elnöksége jóvoltából megérkezett a Mikulás, és a választmány tagjainak munkájuk elismeréséül ajándécsomagokat osztott szét. Bár két krampusz is segédkezett neki, virgácsot senki nem kapott!

Rágyanszky Györgyné,

a PSZ Országos Nyugdíjasválasztmányának titkára

A **PSZ Szakképzési Tagozata** 2005. december 15-én tartotta soros ülését.

Nagy érdeklődést váltott ki *Bikall Tamásnak*, a Kereskedelmi és Iparkamara alelnökének az előadása, amely a szakképzés vonzerejének növelése, a munka világába történő átmenet segítésén túl érintette a régiókban folyó szakképzésnek összehangolását is.

A fenti napirend által kiváltott szenvedélyes vitát *Szlankó Erzsébet* alelnöknek és *Cseh Sándor* tagozati elnöknek a PSZ aktuális érdekvédelmi tevékenységéről szóló tájékoztatója követte.

Levél az önkormányzatoknak

A PSZ vezetői ez év elején levélben fordultak a nevelési-oktatási intézményeket fenntartó önkormányzatok polgármestereihez, képviselő-testületeihez. Az alábbiakban közzétett sorokat abban a reményben írták, hogy ezzel elősegítik a helyi érdekegyeztetés eredményességét, befolyásolják az esetleges munkaiügyi viták kialakulását.

Tisztelt Polgármester Úrhölgy/Úr! Tisztelt Képviselőtestület! A választási ciklus vége felé közeledve ezúton is megköszönjük a település képviselőtestületének, a polgármesteri hivatal apparátusának a nevelési-oktatási intézmények fenntartása terén végzett tevékenységét

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) az oktatási ágazat egyetlen országosan reprezentatív szakszervezeteként mintegy kétezer településen vesz részt a helyi érdekegyeztetésben. *Tisztségviselőink jól tudják, hogy a szociális párbeszéd harmonikus működése vagy esetleges zavarai nagymértékben befolyásolják a munkavállalói, közoktatási érdekvédelem lehetőségeit. Ezért is tartjuk fontosnak, hogy az érdekegyeztető fórumok ne csak a jogi kötelezettség, a Munka törvénykönyve és a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény előírásainak teljesítési kényszere miatt, hanem természetes módon, az európai uniós elvárásokhoz igazodva működjenek eredményesen.* Ez nem csak a közoktatási intézmények munkavállalóinak, hanem munkáltatóinak és fenntartóinak is érdeke. Különösen akkor, ha különböző feszültségeket okozó jelenségek halmozottan fordulnak elő. Márpedig a magyar közoktatás területén hosszú ideje ez tapasztalható. Például a gyermeklétszám folyamatos csökkenése és a kettős finanszírozásban rejlő nehézségek több mint egy évtizede nyomasztják ágazatunkat. Nem véletlen, hogy a PSZ a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségével (TÖOSZ) együtt egyik kezdeményezője a finanszírozási és fenntartási rendszer felülvizsgálatának.

A sok-sok gond különösen nélkülözhetetlenné teszi a hangsúlyozott érdekegyeztetést, a folyamatos párbeszédet, amellyel a konfliktusok többsége megelőzhető, illetve kezelhető. Ezért is szorgalmazzuk, hogy mindenütt fordítsanak megkülönböztetett figyelmet e területre. Mérlegeljék a szakszervezeti kezdeményezéseket, javaslatokat és azok teljesítési lehetőségeit. Az elmúlt évben e feladatkörben reprezentatív jellegű felmérést végeztünk. A számos pozitív példa mellett sok negatív jelenséget is észleltünk. Azt szeretnénk, ha ez utóbbiak száma minimálisra csökkenne, és a jogszabályoknak megfelelő döntések, illetőleg új szükséges rendelkezések jönnének létre. *Szakszervezetünk nem a konfrontáció híve, mert sokéves tapasztalunk az, hogy a párbeszéd során minden érdekelt számára jobb megoldások születhetnek. Am az sem megengedhető, hogy jogsértés esetén ne lépünk fel, adott esetben ne kezdeményezzünk munkaiügyi vitát.* Az elmúlt esztendőben sajnos erre is sok példa volt. Jó néhány településen, országosan több száz munkaiügyi pert indítottak és nyertek meg kollégáink a PSZ jogi szakértőinek közreműködésével. Szükség esetén idén is készek vagyunk erre, s ugyanakkor szeretnénk ezeket – szóértéssel, megegyezéssel - elkerülni. Mindez a fenntartók érdeke is, hisz számukra többletköltséget jelent a peres eljárás. A helyi szociális párbeszéd rendszeres és eredményes működésével számos nehézség, probléma megelőzhető és megoldható.

Kívánjuk, hogy a képviselőtestület sikeresen végezze sokrétű tevékenységét, közte a közoktatási intézmények fenntartásának ugyancsak jelentős feladatait.

Tisztelettel: *Varga László* elnök, *Árok Antal* alelnök, *Szlankó Erzsébet* alelnök

HAZAI MOZAIK

Pedagóguskórusok hangversenye a magyar kórusmuzsika jegyében

A Pedagóguskórusok Országos Társasága és a budapesti Zrínyi Kórus - a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem támogatásával – 2005. december 10-én ünnepi hangversenyt rendezett Budapesten, az egyetem dísztermében. Az esemény rangját emelte, hogy ekkor került átadásra az idei Fasang Árpád-díj is.

A rendezvény fővédnöke és kiemelt mecénása Prof. Dr. Szabó Miklós, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem rektora volt. Védnökök és további támogatók: a *Fasang család* (Árpád, Zoltán, János és Márta), *Varga László*, a Pedagógusok Szakszervezetének, *Kollár Éva*, a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetségének, valamint *dr. Tóthpál József*, a Magyar Muzsikás Fórumnak az elnöke. Ezúton is köszönjük valamennyiüknek, hogy segítségükkel e nivós rendezvény létrejöhett.

A kitűnő akusztikájú, patinás díszteremben helyet foglaló vendégeket, a kórusmuzsikát kedvelő közönséget és a résztvevőket a házigazdák nevében *dr. Piószeghy János* dandártábornok köszöntötte. Elmondta, hogy az egyetem vezetése - művészetpártoló szemléletéből fakadóan - mindig örömmel ad otthont kulturális rendezvényeknek, kiállításoknak. Méltatta a kórustársaság erőfeszítéseit. Elismerően szólt az elmúlt 15 év tevékenységéről, melynek egyik állomása ez a mai seregszemle, ami egyben kerek jubileum is, hiszen harmincadik alkalommal kerül sor ilyen nagyszabású seregszemlére. Elfogódott hangon beszélt az egyetem által patronált Zrínyi Kórusal együtt átélt élményeiről, a legutóbbi hangversenyekről, a hazai és külföldi szereplésekről. Végezetül mindenkinek az est további részére örömteli zenei élményeket kívánt, a közelgő ünnepek alkalmából pedig jókívánságait tolmácsolta.

Az igényesen és sokszínűen összeállított műsorban – a címben szereplő minősítéshez illően – magyar zeneszerzők közismert, illetve ritkábban énekelte zenedarabjai hangzottak el. Az előadásmódot a magas művészi színvonal jellemezte, melyet a közönség sűrűn jutalmazott vastapssal. Nem nyerhetünk teljes képet a válogatás gazdagságáról, országos méreteiről, ha nem áll itt a művek, a közreműködő kórusok és a vezénylő karnagyok (zárójelben) nevének közlése, ami önmagában is sokat mond.

A hangverseny műsora négy részre tagolódott.

Az első blokkban Kodály Zoltán: Köszöntő (*Anducska Adrienn*), Kodály Zoltán, Balassi Bálint: Szép könyörgés (*Holló Gyula*) és Bárdos Lajos: Régi táncdal (*Kéry Mihály*) című művek kerültek bemutatásra.

Éneklő kórusok: Budapest-Csepel Önkormányzatának Vegyeskara, Maróthi György Pedagóguskórus (Debrecen), Liszt Ferenc Pedagóguskórus (Szekszárd) és a házigazda Zrínyi Kórus.

A második részben a színpadon, a nézőtér mögött, s az azt körülölelő

falak mentén, valamint az erkélyen álló közel 400 énekes alkotta kórus előadásában két Fasang-mű (a Mason Lowell dallamára komponált *Titanic*-ének és a Bartók Béla „Magyar népdalok” című műve alapján készült Népdalfeldolgozások) hangzott el a 2005. évi Fasang-díjasok: *Kéry Mihály* és *Kéryné Mészáros Mária* vezényletével.

E mindenki számára felemelő, csodálatos és ritka élményt követően a díjat alapító család jelenlévő tagjai nevében *Fasang Árpád*, nyugalmazott UNESCO-nagykövet elérékenyült hangon köszöntötte a jelenlévőket, és mondott köszönetet a közreműködő dalosoknak a könnyekig megható produkciójukért. Kifejezte abbéli örömét, hogy a Kuratórium egyhangú döntése alapján – az idén rendhagyó módon megosztva - a Kéry házaspár részüsil megérdemelten az elismerésben. Méltatta példaadó nevelői és családi életútjukat, a zenével, a zenei neveléssel való elkötelezettségüket, a pedagóguskórus-mozgalmában kifejtett eredményes tevékenységüket, amit volt szerencséje folyamatosan figyelemmel kísémi. A díjat a jelenlévők zúgó vastapsa és ovációja közepette nyújtotta át.

A műsor következő részében a női karok előadásában elhangzott zene-művek: Bartók Béla: Leánynéző és Levél az otthoniakhoz (*Hallerné Horváth Márta*), Kodály Zoltán: Ave Maria (*Petheő Balázsne*), valamint Karai József: Estéli nótázás (*Gócza Lászlóné*). Éneklő kórusok: Pedagógus Női Kar (Ajka), Pedagógus Női Kar (Jászkisér), Pedagógus és Ifjúsági Kórus (Sárvár).

Az est utolsó részében Kodály Zoltán, Ady Endre: Fölszállott a páva (*Kalocsainé Csillik Mária*), Kodály Zoltán: Esti dal (*Hornyak Tamás*), Szokolay Sándor: Ima rontás ellen (*Gebri József*) és Kodály Zoltán: A 114. Genfi zsoltar (*Bedőné Bakki Katalin*) című műveket hallgathatta a nagyérdemű, zeneértő közönség. Éneklő kórusok: Bartók Kórus (Budapest), Palotás János Vegyeskar (Jászberény), Városi és Pedagóguskórus (Gyöngyös), valamint Városi Vegyeskar (Tiszavasvári).

Összegzőképpen elmondható, hogy a kórustársaság az ünnepi hangverseny előkészítésében (a minden szempontból megfelelő helyszín biztosítása, a kórusok felkérése, a műsorválasztás és -egyvetetés, az éneklő csoportok összeállítása) ismét alapos munkát végzett, ami lehetővé tette az együttesek elmélyült felkészülését. Hiszen ezek és karnagyaik az ország különböző részein (a földrajzi távolságoktól) más és más adottságokkal, lehetőségekkel bírnak. De mint már oly sokszor bebizonyosodott: a feladat nagysága, az együtt átélt élmények, a pedagógus dalosok mély tisztelete és szeretete „Árpád bácsi” iránt mindig megsokszorozza együtteseink, karnagyaink teljesítőképességét. Ez történt most is – a hallgatóság és természetesen saját maguk örömeire – ezen a felejthetetlenül szép estén.

Göbölös Lidia

Szabad szülői iskolaválasztás az iskola oldaláról nézve

Nézzük először a jogszabályi hátteret:

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 13. § (1) bekezdése kimondja, hogy „a szülőt megilleti a nevelési, illetőleg nevelési-oktatási intézmény szabad megválasztásának joga. A nevelési, nevelési-oktatási intézmény szabad megválasztásának joga alapján gyermeke adottságainak, képességeinek, érdeklődésének, saját vallási, illetve világnézeti meggyőződésének, nemzeti vagy etnikai hovatartozásának megfelelően választhat óvodát, iskolát, kollégiumot.”

Az idézett törvényi rész egyértelműen és világosan fogalmaz, eligazít, pontosan érthető a jogalkotó szándéka. Nevezetesen, hogy a szülőt ne kössék földrajzi, település-szerkezeti határok akkor, amikor iskolát választ gyermekének.

Ez az érem pozitív oldala. Mi lenne a negatív? – már a cím is sugallja. Feltételezhetően a jogalkotó sem gondolhatott arra, hogy a szülők az iskola felé megnyilvánuló vélt vagy valós sérelmeik retorziójaként fognak erre a törvényi passzusra hivatkozni. Mert mi történik a mindennapok valóságában? Ha egy tanuló rossz jegyet, netántán osztályfőnöki vagy igazgatói elmarasztalást kap, a szülő azonnali válasza, hogy „kiveszem abból az iskolából, és viszem máshová a gyereket”. Ne felejtjük el, kimondatlanul is éles konkurenciahárc van az iskolák között a csökkenő számú tanulóért, illetve az ezt megtettesítő normatíváért. (Ha feladatfinanszírozás lehetne, amit olyan régen kérünk, s ami sokkal igazságosabbá tehetné a közoktatás finanszírozását, nem lenne ennyi anomália, mint jelenleg – de

kérésünket eddig mindenfajta oktatásirányítás lesöpörte.) A szülő sajnos jól érzi, hogy a fegyver, amit a kezébe kapott az oktatásirányítástól, élesre van töltve. Tudja, hogy presszionálhatja a gyermeke iskoláját, s az a másik iskola, amelyikbe a gyermeke átvitelét „lebegteti”, ténylegesen fogadóképes. Bárkit, bármikor kész örömmel átvesznek, sőt ad abszurdum: a fogadó iskola még erre igérvényeivel rá is játszhat.

Ki az, aki ezután rosszul jár? Először is a gyermek. Tudunk olyan tanulókról, akik egy éven belül számolatlanul váltanak iskolát a szülő döntése nyomán. Az új közösségben mindig újra és újra alkalmazkodni kell, mindent meg kell szokni a tanulóknak. Ráadásul az iskolák eltérő pedagógiai programja is a tanulókat sújtja.

De rosszul jár a volt iskola is. Presztízst és normatívát veszít, együtt a kettő most ebben az időszakban nagyon sok.

Mi lehetne a megoldás? Egy egyszerű kis törvényi módosítás. Tanév közben csak nagyon indokolt esetben (pl. költözés) vihesse a szülő egyik intézményből a másikba gyermekét. *Pontosabban nem is kellene törvényi módosítás, csak miniszteri rendelet, amelyik megtiltana, hogy az intézmények – indokolt esetet leszámítva – átvegyenek tanév közben tanulókat.*

Ennek alapján a szülő joga megmaradna a szabad iskolaválasztáshoz, a törvény szelleme nem sérülne, de a rosszul értelmezett, vindikált szülői jogokat megszüntetné.

Talán egy lépést ez is jelenthetne a hatékony oktatás irányába.

Dr. Bartha Gyula ÁMK-igazgató, Acsa

KI KICSODA A PSZ ORSZÁGOS VEZETŐSÉGÉBEN

Szakszervezetünk Elnökségének tagjait már korábban bemutattuk. Hagyományainkat folytatva, a Pedagógusok Lapja által nyújtott lehetőségeket kihasználva egy-egy riport keretében a PSZ országos bizottságainak, tagozatainak elnökeit és regionális vezetőit vesztük sorra most induló sorozatunkban. Ezúttal Ammerné Nagymihály Emiliát szólaltatjuk meg, aki 1956. július 12-én született Békéscsabán. Gyógypedagógiai tanári diplomáját 1979-ben szerezte meg, 1981 óta tagja szakszervezetünknek. A fővárosi Csalogány Utcai Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola pedagógusa, 1988 óta PSZ-tisztségviselő. 2004-től a PSZ Gyógypedagógiai Tagozatának elnöke, és részt vesz az országos vezetőség munkájában is.

– **A szülői ház, az iskola többnyire meghatározzák pályánkat, életünket. Milyen útravalót kapott szüleitől, iskolától, tanáraitól, milyen élmények, milyen hatások játszottak szerepet abban, hogy a pedagógusok, az oktatás érdekeiért következetesen kiálló szakszervezeti vezető lett?**

– A nagyszüleimet nem ismertem, korán meghaltak, bár édesanyám elmondása szerint anyai nagymamám tanított mel járni. Édesapám szobafestő volt. Sokat dolgozott, hogy a családot el tudja tartani. Édesanyám a három gyerekkel (két bátyám van) sokáig otthon maradt. 13 éves voltam, amikor az öregségi nyugdíjra gondolva újra dolgozni kezdett. Mintának azt láttam, hogy a rendszeres, lelkiismeretes munka a mindennapjaink része kell, hogy legyen. A család motorja az édesanyám volt, nem emlékszem olyan esetre, amikor ne figyelt volna ránk. A saját családomban igyekeztem ezt átvenni.

Már az általános iskolában nyüzsgős gyerek voltam. Minden közösségi munkában részt vettem, legyen az osztálydíszítés vagy más társadalmi munka. A barátnőmmel patronáltunk egy idős nénit. Hetente jártunk hozzá kicsit takarítani (így visszaemlékezve megkérdőjelezem a hatékonyságunkat) és vizet hozni a kútról. Osztálytársaimmal, tanárainkkal mindig jó volt a kapcsolat. Nemrégiben – igen kellemes élményként – került sor a 35 éves osztálytalálkozónkra.

A családban azt tapasztaltam, hogy szeretettel és odafigyeléssel a gondok jelentős része megoldható. Ez a magatartás határozza meg alapvetően ma is emberi kapcsolataimat. Az általános iskola után egészségügyi szakközépiskolába mentem, ahol a sok hasznos ismeret mellett a pontosság, precizitás fontosságán túl a szeretet és a jó szándék nélkülözhetetlensége ivódott belém.

Mivel mindig segítő beállítottságú voltam, a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola hallgatója lettem. Kiváló tanároktól tanulhattam meg: jelentős tudásra van szükség ahhoz, hogy másokon tudatosan tudjunk segíteni. A teljesség igénye nélkül szeretném megemlíteni közülük Illyés Gyuláné Flóra nénit, akinél szigorlatoztam, és tanított Montágh Imre, Csabay László, Göllesz Viktor, Murányi Kovács Endréné is.

A Főiskola elvégzése után Budapesten ragadtam. Férjhez mentem, két gyermekünk van. 1988-ban esett rám munkatársaim választása, hogy én legyek a szakszervezeti titkár, amelynek mindig a szolgálat és segítő jellege volt a fontos, hangsúlyos a számomra.

– **A BMGE Pedagógiai Tanszéke és a PSZ által közösen szervezett közoktatásvezető-szakszervezeti vezetőképzés hallgatója volt négy féléven keresztül, 2002 és 2004 között. Ennek során milyen tapasztalatokra tett szert, mennyiben tudja hasznosítani a megszerzett ismereteket tanári és szakszervezeti tisztségviselői munkájában?**

– Szakszervezeti titkárságom alatt egyre inkább tudatosult bennem, hogy nem elég autodidakta módon hozzájutni az ismeretekhez, ezért jelentkeztem a vezetőképzésre. Csoportvezetőink, Dr. Vajdáné Zajk Tamara és Árok Antal azon voltak, hogy minél szélesebb körű tudásra tegyünk szert a közoktatás rendszeréről és a szakszervezeti munkáról. Változatos helyzetek elé állítottak minket, amelyekben kénytelenek voltunk feltalálni magunkat. Részt vettünk egy olyan háromnapos kommunikációs tréningen, ami hasznos tanácsokat adott a tárgyalási technikákon túl a metakommunikáció fontosságán keresztül a megjelenés és az öltözködés követelményéről is. Nagyon jó csoport jött össze, máig tartjuk a kapcsolatot, segítjük egymást minden téren. Négyen voltunk gyógypedagógusok, most mind a négyen a Gyógypedagógiai Tagozat Intézőbizottságának tagjai vagyunk.

A törvények, rendeletek és szabályzatok ismerete elengedhetetlen manapság egy szakszervezeti tisztségviselő számára. Azok, akik ebben a képzésben részt vettek, mindezt megkapták. Valamennyi szakszervezeti tisztségviselőt csak bízhatni tudom, hogy éljenek ezzel a lehetőséggel. A közoktatásvezető-képzés tartalmának is minden elemét jól használhatom, hiszen szeptembertől a tanári munkám mellett új feladatot is ellátok: heti

tíz órában a Fővárosi Pedagógiai Intézet gyógypedagógiai szaktanácsadója vagyok.

Most, hogy a gyermekeim már nagyobbak, a fiam 21, a lányom 14 éves, és nem igénylik az állandó jelenléteket, szívesen vállalom a közoktatás más területein is megbízásokat. A lányom iskolájában évek óta az Iskolaszék, a Szőnyi Erzsébet Alapítványnak pedig, amely egy zeneiskola növendékeinek zenei képzését támogatja, kuratóriumi elnöke vagyok. Mindkét helyen nagy hasznát veszem közoktatásvezetői képzésemnek.

– **A gyógypedagógia sajátos terület közoktatásunknak. Miközben napjainkban egyre inkább a figyelem középpontjába kerül, a gondok, a megoldandó feladatok sokaságával kell szembenézni. Gyakorló tanárként, tagozatvezetőként miként látja e terület legsürgetőbb tennivalóit?**

– Nagy átalakuláson megy át a gyógypedagógiai tanári szerep és maga a szakterület is. A változó világ, az új közoktatási törvény, az uniós csatlakozást követő jogharmonizációs szabályozások, az előtérbe kerülő integrációs törekvések olyan feladatok elé állítják ennek a hivatásnak a képviselőit, melyek nem egyszer nehezen megoldhatónak tűnnek. A változásoknak vannak követői és ellenzői, ami természetes, hiszen aki úgy véli, hogy érdeke vagy eddig vallott értékrendje sérül, nem szívesen fogadja be az új szemléletet. Azt vallom, hogy változásokra, szemléletváltásra szükség van. A sajátos nevelési igényű gyermekek képzésében központi helyet kell, hogy kapjon az olyan irányú képesség- és készségfejlesztés, amivel ki tudnak lépni a munkaerőpiacra. Ha felelősen gondolkozunk, akkor azzal is kell törődnünk, hogy mi lesz velük az iskoláskor után.

A tagozati munkának kettős szerepe van. Részből a gyógypedagógiai intézmények munkavállalóinak jogait, részben a ránk bízott gyerek mindenképp felett álló érdekeit kell, hogy védjük, hiszen mindannyian felelősségteljesen műveljük hivatásunkat.

Az integrációs törekvésekkel kapcsolatban az a véleményem, hogy külön kellene választani az érzékszervi és mozgásfogyatékosok s az értelmi fogyatékosok integrációjának az elveit és gyakorlatát. Más helyzet elé állítja a többségi általános iskola tanárát és gyermekközösséget, ha ép intellektusú, mozgásfogyatékos gyermek kerül az osztályba, mintha értelmi sérült. Eddig sem azért neveltük, oktatunk szegregált iskolákban a sajátos nevelési igényű tanulókat egy részét, mert el akartuk őket különíteni, hanem azért, mert őket más módszerekkel, speciális tudással, más szemlélettel rendelkező pedagógusok próbálták eljuttatni képességeik legmagasabb szintjére.

Bár a törvény úgy fogalmaz, hogy minden gyermeknél egyedi mérlegelés alapján kell eldönteni az integrált nevelés lehetőségét, a tapasztalataink szerint ez a mérlegelés nem minden esetben felelősségteljes döntés alapul. Gyakran átgondolás, megfontolás nélkül kerül a tanuló olyan helyzetbe, ami nem a fejlődését szolgálja. Pedig kísérletezni, hibázni akkor, amikor gyermekekről, emberi sorsokról, van szó, nem etikus!

Nem látjuk biztosítottak az integráció törvény által előírt feltételeinek a biztosítását, illetve ezek ellenőrzését. Hiányzik egy olyan szabályozás, amely meghatározná, hogy a többségi általános iskola osztályai-ban hány sajátos nevelési igényű tanuló integrált nevelése-oktatása lehetséges úgy, hogy egyik csoport érdekei se sérüljenek. Azt szeretnénk elérni, hogy felelősen, nem elsietve valósuljon meg ez a folyamat a benne szereplők érdekeinek szem előtt tartásával.

A változások nem hagyják, nem hagyhatják érintetlenül a gyógypedagógiai tanárság tartalmát sem. Új szerepeket, új feladatokat kell vállalni, ami nem egyszerű dolog. A szakszervezeti tagozat országos szakmai konferenciákkal igyekszik ráirányítani a figyelmet a sürgető problémákra, hogy együtt gondolkodva keressük a megoldási változatokat. Minden lehetséges partnerrel összefogva azon munkálkodunk, hogy a nagy hagyományokkal rendelkező gyógypedagógia az eddig elért

(Folytatás a következő oldal alján.)

EURÓPAI UNIÓ – EURÓPAI ÉRDEKVÉDELEM

E rovatunkban rendszeresen közzé tesszük az Európai Uniónak az oktatást, a humán szférát, a munka világát érintő szándékait, lépéseit, az érdekegyeztetéssel, a szociális párbeszéddel, az európai szakszervezeti mozgalommal kapcsolatos híreket, tudósításokat azzal a céllal, hogy segítsük a pedagógusok, a PSZ-tisztségviselők ismereteinek ez irányú bővítését. Ezúttal egy előkészületben lévő európai szakszervezeti demonstrációról és az oktatással kapcsolatos EU-dokumentumokról adunk tájékoztatást.

Tüntetésre készülünk Strasbourgban

Az Európai Szakszervezeti Szövetség (ETUC) 2006. február 14-én tüntetést szervez Strasbourgban. Az Európai Parlament a szeretetet ünneplő Valentin-napon kezdi el tárgyalni a szolgáltatásokról szóló uniós irányelveket. Ez a dokumentumtervezet több olyan előírást, ajánlást is tartalmaz, melyekkel a szakszervezetek nem értenek egyet. Emiatt szerveződik az európai uniós demonstráció. Ezen a SZEF tagszervezeteivel együtt a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) is képviselteti magát.

Az európai szakszervezeti mozgalom fontosnak tartja, hogy az irányelvek ne érintsék a munkához való jogot és a kollektív szerződéseket, s a közérdekű szolgáltatásokra ne terjedjenek ki. Ne érvényesüljön a származási ország szerinti bérezés elve sem.

Az ETUC ez ügyben már korábban is felhívást fogalmazott meg az Európai Parlament tagjaihoz, melyben többek között hangsúlyozta: tekintsék prioritásnak a szociális Európa alapvető összetevőit, így a munkavállalók jogainak megerősítését, a teljes foglalkoztatást, a szükséges növekedést, a több és jobb minőségű munkahely megteremtését, az alkotmányos szerződés szociális dimenziójának erősítését, az esélyegyenlőség létrehozását, a hosszú távú szociális védelem biztosítását, a fenntartható fejlődést és a környezet védelmét, a közhasznú szolgáltatások általános hozzáférhetőségét, a személyek szabad áramlásának biztosítását, a bevándorlás és a társadalmi befogadás kérdését, s végül, de nem utolsósorban a határokon átnyúló szakszervezeti tömörülések támogatását.

E témakörben egyébként a pedagógus-szakszervezetek világszövetsége, az Oktatási Internacionálé (OI) is többször véleményt nyilvánított, illetve tárgyalásokat folytatott a WTO és az ILO vezetőivel. Az OI és tagszervezetei ellenzik az oktatás árucikként való kezelését. Az oktatáshoz mindenkinek joga van, s ez nem lehet vásárlás függvénye. Az oktatás árucikként való kezelése igazságtalansághoz, diszkriminációhoz, a hátrányos helyzetűek további leszakadásához vezet.

Oktatási EU-dokumentumok magyarul

A www.oki.hu weboldalon rendszeresen megtalálhatók az oktatással összefüggő uniós anyagok nemcsak angol, hanem magyar nyelven is. Ezek közül hívjuk fel néhányra olvasóink figyelmét.

➤ Speciális oktatás Európában

A Speciális oktatás Európában a nemzeti munkapartnerek által gyűjtött, témával kapcsolatos információk összegzése az alábbi öt szempont szerint fejezetekre bontva: • Inkluzív oktatáspolitikai és gyakorlat • A speciális oktatás pénzügyi alapjai • Tanárok és a speciális oktatás • Információs és kommunikációs technológia a speciális oktatásban • Korai beavatkozás.

➤ Memorandum az élethosszig tartó tanulásról

Az Európai Bizottság memorandumot készített az egész életen át tartó tanulásról. A bizottság döntése értelmében a memorandumot minden tagországban és társult országban meg kell vitatni a társadalmi partnerekkel, és nemzeti álláspontot kell kialakítani. Az Európai Bizottság összegzi az egyes országokból érkezett véleményeket, s ezt követően az uniós döntéshozatali gyakorlatában elfogadott módon válik az Európai Unió hivatalos dokumentumává.

➤ Tanártovábbképzés az Európai Unióban és az EFTA/EEA-országokban

A tagországok mindegyike egyetért abban, hogy szükséges fenntartani, és amennyiben lehetséges, javítani az oktatás színvonalát, és elősegíteni az újításokat. Minden ország tudatában van annak, hogy a továbbképzés milyen fontos szerepet játszik ebben: katalizátorként működik azoknak a folyamatos változtatásoknak az irányában, amelyek a dinamikus rendszereken belül szükségesek, és ez alól természetesen az oktatási rendszerek sem jelentenek kivételt.

Téves jogszabályi tájékoztatás

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. számú törvény 128. § (8) bekezdése értelmében:

„Azt a közalkalmazott pedagógust, akinek nincs pedagógus-szakvizsgálata, az iskolai végzettsége és szakképzettsége alapján kell besorolni. **Azt a közalkalmazott pedagógust pedig, aki pedagógus-szakvizsgálattal rendelkezik, az ezt igazoló oklevél bemutatását követő év első munkanapjától kezdődően a pedagógus-szakvizsga alapján kell besorolni.**”

A fentiekre figyelemmel jogszabályellenes az a – fenntartókhöz megküldött – KJK KERSZÖV bemutatkozó kiadványban adott információ, mely szerint az átsorolás csak azokban a munkakörökben, beosztásokban lehetséges, ahol a pedagógus-szakvizsga a foglalkoztatás, megbízás feltétele.

Kérem szakszervezeti tisztségviselőinket, minden esetben haladéktalanul jelezzék az ilyen besorolási vitát.

Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária, a PSZ vezető jogtanácsosa

(Folytatás az előző oldalról.)

eredményeket és értékeket megőrizve, a lehető legkisebb veszteség árán alakuljon át, fejlődjön az új kihívásoknak eleget téve.

– **Melyek érdekvédelmi munkájának a legfontosabb helyi, területi és országos tanulságai? Hogyan ítéli meg a szakszervezeti munka jelenlegi lehetőségeit, jövőjét? Milyen módon, milyen irányban fejlesztené tovább a PSZ tevékenységét?**

– A rendszerváltást szakszervezeti titkárként éltem meg. Az intézmény tagjainak nagy része úgy gondolta, szabadságjogainak érvényre juttatását jelenti, ha szakszervezeti tagságát nem újítja meg. Elég sok idő telt el, mire többen rájöttek, még inkább szükség van a kollektív érdekvédelemre. Egyre nő a szervezett tagság száma. Hogy még többen legyünk, annak elérésében az iskolai, intézményi titkárok szervezőképességének van meghatározó szerepe. Igen fontos a helyi szintű érdekvédelem. Jól képzett, tárgyalni tudó intézményi titkárokra van szükség, akik ismerik a lehetőségeiket, véleményüknek olyan módon tudnak hangot adni, ami mások számára is elfogadható. Ezért

csak arra buzdíthatom titkártársaimat, hogy képezzék magukat, s erre megvannak a lehetőségek! A PSZ Budapesti Szervezetének titkára, *Galló Istvánné* pl. rendszeresen tart az alapszervezeti titkárok számára továbbképzést, amely hasznos ismereteket ad az érdekvédelmi munkához. Valószínű, hogy máshol is szerveznek ilyen képzéseket.

Fontosnak tartom az információáramlás teljesebbé tételét az alapszervezeti titkárok és tagok között. Ennek a lehetőségeit mindenkinek magának kell megtalálnia. Az viszont megengedhetetlen, hogy éppen azok ne tudjanak a történeésekről, akiknek az érdekében a szervezet tevékenykedik. Azt tapasztaltam, hogy a tagság szívesen veszi igénybe az Országos Iroda szakértőinek, jogászainak segítségét. Ennek a szolgáltatásnak a fejlesztését mindenképpen jelentősnek ítélem meg. Az Országos Vezetőség munkájában alig egy éve veszek részt. Az üléseken azt tapasztaltam, hogy felelősen gondolkodó, nagy tudású kollégák vesznek részt a munkában, csak tanulhatok tőlük!

EÖTVÖS JÓZSEF-EMLEKPLAKETT KITÜNTETÉST KAPTAK

A Magyar Közoktatás Napjához, november 22-éhez kapcsolódva idén is több intézménynek, közösségnek ítélték oda a PSZ által alapított Eötvös József-emlékplaketteket. E testületek, PSZ-szervezetek nemcsak eredményes nevelési-oktatási tevékenységükkel, kiemelkedő szakmai munkájukkal tűntek ki, hanem közösségépítő, érdekvédelmi eredményeikkel, magas szakszervezeti szervezethez tartozó felhívásukkal is felhívták magukra a figyelmet. Lapunkban – folytatva e szervezetek tavaly decemberben megkezdett, az átadáshoz igazodó méltatását – most a székesfehérvári Táncsics Mihály Általános Iskolát, a nagykanizsai Vackor Óvodát és a PSZ Debrecen városi-körzeti nyugdíjastagozatát mutatjuk be.

Székesfehérvári Táncsics Mihály Általános Iskola

Intézményünk Székesfehérvár Maroshegynek nevezett részén működik. Az iskolaépület 1928-ban 2 tanteremmel és egy tanítói lakással épült. Első igazgatója *Fűzy Árpád* volt.

Mivel ebben az időben Maroshegyen se templom, se kultúrház nem volt, a két tanterem ezeket is pótolta. 1936-ban két tanteremmel bővítették. 1942-től kétműszakos tanítás folyt. Az épületet a II. világháborúban még katonai célokra is igénybe vették. 1946-ig 6 osztály működött, utána alakult át 8 osztályossá. 1954-ig mint IV. számú Állami Általános Iskola szerepelt, majd ezt követően vette fel Táncsics Mihály nevét.

A településrész fejlődésével egyre nőtt a tanulólétszám, ezért az épületet később is még többször bővítették, mai formáját 1980-ban nyerte el. Jelenleg 18 tanterem, könyvtár, melegítőkonyha ebédlő, tornaterem, tornaszoba, számítástechnikai terem, öltözők, szertárak biztosítanak ideális elhelyezést a 17 osztálynak, a 9 napközis és 2 tanulószobás csoportnak.

Beiskolázási körzetünket Maroshegy családi házaspárjai, a Rádió úti lakótelep négyemeletes tömbjei, a Sóstói lakótelep laktanyaépületéből átalakított lakásai alkotják.

Munkánk során arra törekszünk, hogy intézményünk – hagyományainak megfelelően – gyermekközpontú, családias hangulatú, jó szervezethez tartozó iskola maradjon, ahová a gyerekek szívesen járnak, ahol a tehetségek a teljes kibontakoztatásra, a lemaradók felzárkóztatására, a hátrányos helyzet csökkentésére egyaránt van lehetőség.

Nagyon jó itt a dolgozói kollektíva, amiben nagy érdeme van a közösség minden tagjának. A Pedagógusok Szakszervezete évtizedek óta működik nálunk, szervezethez tartozó folyamatosan 90% fölötti. Ezért nincsenek külön szakszervezeti és külön iskolai programok, „csak” közösség. Járunk kirándulni, tartunk dolgozói Mikulás-ünnepséget, karácsonyt, pedagógusnapot – ezekre nyugdíjasainkat is hívjuk és várjuk –, meglátogatjuk beteg kollégáinkat vagy éppen vitatkozunk, vagy kérjük kollégáink véleményét, segítségét. Egyszóval nemcsak azért járunk dolgozni, mert szükséges, hanem mert szeretjük a gyerekeket, a hivatásunkat, és jól érezzük magunkat közösségünkben.

Az Eötvös József-emlékplakett elismerést 2005. december 14-én *Árok Antal*, a PSZ alelnöke adta át szakszervezeti közösségünknek a Polgármesteri Hivatal nagytanácstermében, a városi képviselő-testület előtt. Az ünnepséget a városi tévé egyenes adásban közvetítette. *Warvasovszky Tihamér* polgármester dicséret szavakat mondott kollektívánkról, és az erkölcsi elismerést anyagiakkal is megtette. *Mihályi Gyula*, a Pedagógusok Szakszervezete Székesfehérvár városi titkára is gratulált nekünk. Az elismerés mindenki számára fontos, így nekünk is nagyon jólesett. Iskolánkba visszatérve – szakszervezeti vezetőinket is meghívtuk – kis fogadást rendeztünk, ahol *Árok Antal* az országos érdekegyeztetésről, az európai uniós szociális párbeszédéről, a jövő évi bérmegeállapodásról tájékoztatót is tartott.

Szuriné Vitéz Éva
szakszervezeti titkár

A nagykanizsai Vackor Óvoda

A Vackor Óvoda Nagykanizsán két tagegységből (*Platán*, *Kossuth*) álló, 175 férőhelyes és 7 csoporttal működő intézmény. A család bensőséges légkörét az óvodánk egészíti ki, elfogadó, együttműködő, derűs légkörrel, amelyben a gyermekek személyisége harmonikusan fejlődhet. A dolgozók gyermekszeretete, felkészültsége és állandó helytállása biztosítja a kicsik számára, hogy a mindennapok során örömmel teli, élvezetes legyen az életük.

A „Játssz, mozdulj, mesélj” nevelési programunk célja: óvodásaink egészséges, érzelem- és élménygazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése, a játékos, a sokmozgásos életforma megteremtésével, anyanyelvi nevelés komplex lehetőségeinek felhasználásával az életkori, egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem, a speciális fejlesztést igénylő gyermekek ellátásának figyelembevételével.

Sokféle és sokszínű tevékenységgel formáljuk egészséges életmódjukat, intellektuális képességeiket, érzelmeiket, erkölcsi értékítéleteiket, társas kapcsolataikat, tudásukat, és kibontakoztathatjuk egyéni képességeiket. Mindehhez kínáljuk a játékkal együtt napi élményt jelentő bábozást, drámajátékot, a vízhez szoktatást, a gyalogtúrákat, kirándulásokat, a tartásjavító és lábtornát, valamint a vizuális tehetséggondozást. Jól kiépített hagyományrendszerrel élve, sok alkalmat biztosítunk közös programokkal arra, hogy gyermekeinknek minél több együttes élményben

legyen részük az óvodában, és a családokkal együttműködve is. A város óvodáit összefogva, évente két alkalommal megszervezzük a *Ficánkoló* című „óvodások műsorát óvodásoknak”.

A Pedagógusok Szakszervezete 40 éve működik nálunk, szinte valamennyi dolgozó a szakszervezet tagja. Az érdekképviselet hatékony munkájáért az intézmény vezetésével folyamatosan együttműködünk. Nagy hangsúlyt helyezünk érdekeink megőrzésére, hagyományaink ápolására, közös programok szervezésére. A szakszervezeti élet eredményességét azért is fontosnak tartjuk, mert korunk felgyorsult és változó világában még nagyobb szükség van az összefogásra.

Az Eötvös József-emlékplakett kitüntetését 2005. december 14-én bensőséges ünnepség keretében *Árok Antal*, a PSZ alelnöke adta át óvodánk sikeres szakszervezeti tevékenységének és magas színvonalú oktató-nevelő munkájának elismeréseként. A Zalai Hírlap és a városi tévé is tudósított a díj átadásáról.

A kitüntetés örömmel fogadtuk, mivel megerősítette nevelőmunkánk hitelét, és újabb biztatást jelent a további munkánkhoz.

Sipos Józsefné
PSZ-titkár

Miholicsné Szokol Ilona
PSZ-titkárhelyettes

A PSZ Debrecen Városi-Körzeti Nyugdíjastagozata

A PSZ Városi és Körzeti Bizottságának Nyugdíjastagozata 1971-ben, klubja 1975-ben alakult. 1998-ig *Paár Alajosné* vezette a tagozatot. 1998-tól *Szabó Zoltán* és a nyolctagú vezetőség irányítja, szervezi a tagozatot és klubját. Jelenleg 365 tagja van.

Az 1998 óta végzett tevékenységünket – a teljesség igénye nélkül – foglaljuk össze beszámolóinkban.

A középpontban érdekvédelmi és szociális teendők állnak. Ezek közt nagy súlyt kap az idős, magára maradt, beteg tagtársaink életének könnyebbé tétele. Látogatások, rászorultság esetén segélyben

részesítés. Halálestet bekövetkeztekor tízezer forint segítséget tud adni a városi és körzeti bizottság. Az igen nehéz helyzetben lévőket – évente 3-5 főt – javasolunk a Gárdonyi Géza Alapítványnak anyagi támogatásra. 2005-ben négy tagunk kapott segítséget. Sokat foglalkoztunk – városi és körzeti titkáruk, *Jenei Attiláné* hathatós közreműködésével – nyugdíjas pedagógusaink kedvezményes étkeztetésével. Eredmény, hogy a Debrecenben szolgált tagjaink az iskolákban a nyersanyagnormának megfelelő összegért kapnak ebédet. Akik nem Debrecenben tanítottak, de jelenleg itt élnek, csak a

vendégebédért járó térítésért vehetik igénybe az étkezést; reméljük, előbb-utóbb ez is megoldást nyer.

A színesdiplomák gondozása is minden évben visszatérő probléma, főleg az adható anyagi elismerés szerény és igen változó volta miatt. Nyugdíjasainkat foglalkoztatja a mindenkori nyugdíjmelés és annak mértéke. Ezt a kérdést a megyei és országos nyugdíjasszervezetekkel kialakított jó együttműködés révén gondozzuk, s igyekszünk eredményt elérni. Főként a BAZ megyei, a győri, a szegedi, hajdúszoboszlói, a berettyóújfalui, a nyíregyházi tagozatokkal van széleskörű kapcsolatunk.

Ott vagyunk az „Életet az éveknek” Klubszövetségben, a NYOK megyei egyesületében. Együttműködünk a NYOSZ megyei szervezetével és a SZEFG Nyugdíjasválasztmányával is. A tagozat vezetője tagja a megyei idősgyógyintézetnek.

A tanév rendjéhez igazodva szeptember-június hónapokban minden kedden tartjuk összejöveteleinket. A számok nyelvére lefordítva: a hét és fél év alatt kb. 300 klubfoglalkozást, rendezvényt, kirándulást szerveztünk.

Témáink élén legfőképpen a kincseinkről, az egészségünk, a betegségek megelőzéséről, az időskor problémáiról hallhattunk – szakemberektől térítésmentesen – 42 előadást. Sok-sok sétával, főként a városi Nagyerdőn, és kirándulásokkal igyekeztünk egészségünkért fáradozni.

Nagy gondot fordítottunk tagságunk ismereteinek széleskörű bővítésére világméretben, hatvanöt színes előadással. Szorosan ide tartozik „ismerd meg hazádat és a környező országokat” kirándulássorozatunk. Nagyon kedveltek az egynapos túrák. Több mint harmincat szerveztünk. Néhány példa: Budapest (többször is), Karcag, Nádudvar, Tokaj, Mád, Eger, Nyíregyháza, Hajdúszoboszló, Szabolcs megyei körút, Dél-Alföld stb.

Néhány további adat e témakörből! Pihentünk, kikapcsolódtunk – a városi és körzeti bizottság támogatásával – Bükkszentkereszten, Fonyódbélatelepen, Balatonszemesen. Jártunk Győrben, Zempléni, Szegeden, Nagyvárkonyon, Kassán, és a városi és körzeti bizottság tagjaival Csíkszeredán – Csíksomlyón, a búcsún. Ez utóbbiról házi költőnk néhány sora: „Giling-galang szól a harang, Csíksomlyótól Debrecenig hallik a zúgása.

Hívja, várja Erdélyország a magyarokat nagy találkozóra.” Ezekre mindig a túljelentkezés volt jellemző.

Hagyományosan – évről évre – a jeles napokon megemlékezést, ünnepséget tartunk. Sorolva: farsang, nőnap, március 15., pedagógusnap (350 résztvevővel), október 6. és 23., Mikulás (jönnek az óvodások: „Itt jártak az óvodások, / örömszerző mikulások, / elhozták kicsi szívük szeretetét, vidám kedvét”), karácsonyi ünnepség (kb. 350 résztvevővel). Az évi két nagy rendezvényünket Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata is támogatja. Azt, hogy programjaink, elképzeléseink megvalósultak, sok-sok ember önzetlen, áldozatkész, szeretetteljes, odaadó segítségével és munkája tette lehetővé. Óvodások, általános és középiskolások tanárai vezetésével, aktív és nyugdíjaskörösök tették felejthetlenné ünnepségeinket.

Munkánkhoz, programjaink megvalósításához a PSZ Debrecen Városi és Körzeti Bizottsága és titkára, Jenei Attiláné a lehetőségeikhez mérten minden segítséget megadnak. Köszönjük!

A klubnak az „Életet az éveknek” Klubszövetség 2001-ben „az idők sorsának javításáért, a klubmozgalom célkitűzéseinek megvalósításáért, a hagyományok, művészetek és a közösségi értékek ápolásáért végzett önzetlen tevékenysége” elismeréseként díszoklevelet adományozott.

Az Eötvös József-emlékplakett kitüntetés 2005. december 19-én a tagozat karácsonyi ünnepségén több mint 300 fő jelenlétében *Varga László*, a PSZ elnöke adta át *Szabó Zoltánnak*, a nyugdíjastagozat vezetőjének.

A PSZ Debrecen Városi és Körzeti Bizottságának titkára, Jenei Attiláné és elnöke, *Kondor Zsigmond* kiemelkedő munkájuk elismeréseként az Eötvös József-emlékérem ezüst fokozatát nyújtotta át *Csetreki Ernőnének*, bronz fokozatát pedig *Nyúl Lászlónénak*. A hajdúszoboszlói Szabó László Alapfokú Művészeti Iskola tanulója – *Totyik Tamás, Komiszár Zsuzsa* és *Nagy Imre* tanárok vezetésével – ISTVÁN, A KI-RÁLY-t mutatták be nagy sikerrel.

Szabó Zoltán, a nyugdíjastagozat vezetője

BIZTONSÁG-E A BIZTOSÍTÁS?

Egyesületünk, a Magyarországi Biztosítottak és Fogyasztók Egyesülete (MOBFE) még 1999-ben készített egy kérdőívet. Ez azóta többször, több helyen is megjelent, így az interneten is. Az alapkérdésre – biztonság-e a biztosítás – lesújtó válaszok érkeztek. A biztosítottak zöme úgy érzi, hogy a biztosítótársaságok csak addig foglalkoznak vele igazán lelkiismeretesen, amíg a szerződést megkötik, a díjat pontosan fizetik. Azonban, ha – ne adja isten – valamilyen kár éri, akkor szembesül a biztosítók igazi arcával: kiderül, hogy a kötvényben nem azok a biztosítói kötelezettségek szerepelnek, amelyről az ügynök nem beszélt és amelyről az ajánlattétel szólt. Egyértelművé válik, hogy a biztosító végig a legkisebb kockázatvállalásra törekedett.

A leggyakoribb panasztípusok, amelyeket egyesületünkhez juttattak az érintettek:

– Az ajánlattétel a biztosítót nem kötelezi a szerződések megkötésére, attól eltérhet, és ezzel a lehetőséggel él is. Vagyis a szerződésben már jogilag támadhatatlan, bármilyen mértékben változtatja meg az ajánlattétel anyagát. Ezért különösen fontos a szerződés szövegének alapos áttanulmányozása, különös tekintettel az apróbetűs részre.

– Gondot jelent a szerződések bonyolult jogi szövegének értelmezése, illetve az üzletkötéskor szóban kapott túlzott ígérek és a szerződés tényleges tartalma közötti különbség.

– Gyakran előfordul, hogy a biztosító képviselője – az üzletszerzéssel járó haszon érdekében – elhallgatja a biztosítottat érhető hátrányt. Példa erre, hogy amikor a kereskedő megkötötte az új gépkocsira a kötelező és casco biztosítást azt a tájékoztatást adja, hogy a gépkocsi e perctől minden káresemény ellen védve van. Pár nap elteltével azonban a biztosító arról értesítheti az ügyfelet, hogy a biztosítási „ajánlatot” nem fogadja el. Ha közben káresemény történt, a biztosító „mossa kezeit”, és a nyugta apró betűs megjegyzésére utal, mely szerint a szerződés hatálybalépése az ajánlatot követő 15 nap elteltével történik meg.

– Az emberek az életbiztosítások megkötése előtt nem gondolják végig azok időtartamát. Általában évtizedekre szóló szerződéseket írnak alá. A munkahely elvesztése, a jövedelmek alakulásának bizonytalansága többnyire nem szerepel a tervek között. Ha mégis bekövetkezik, akkor derül ki, hogy az illető túlvállalta saját lehetőségeit.

– Anyagi nehézségek miatt előfordul az életbiztosítás lejárat előtti visszavásárlása. Ilyenkor derül ki, hogy a biztosítótársaság bizony nem takarékpénztár, és a visszavásárlás mindig komoly ráfizetéssel jár. A biztosítótársaságok levonják saját költségeiket, ebben jelentős tétel az ügynöki jutalék. Feltételezzük, hogy az egyéb költségek között szerepelhet adminisztrációs költség is. A valóságban nem tudjuk, hogy miért éppen annyi a visszavásárlási összeg, mint amennyi. Ugyanis ezt az éves értesítőkön elfelejtik közölni.

– Panaszforrás a befektetés jellegű életbiztosítások hozamelszámolásának mértéke, ugyanis az ügyfelek gyakran az elszámoltnál több nyereségre számítanak. Ennek oka lehet az üzletkötéskor szóban kapott túlzott mértékű hozamígéret, illetve a biztosítók által évenként kiküldött egyenlegértesítők bonyolultságából fakadó értelmezési problémák. Az életbiztosítások matematikai számításai sajátosan bonyolultak, melyeket a szakemberek is nehezen tudnak értelmezni, még kevésbé egy laikus ügyfél.

A fenti kiragadott panasztapasztalatok alapján kérünk mindenkit, hogy mielőtt biztosítást kötne, tájékozódjon a tervezett biztosítások részletes feltételeiről, alaposan tanulmányozza át a szerződések szövegét, azt minden esetben előre kérje el a biztosító üzletkötőjétől, és kérjen tanácsot a fogyasztóvédelmet vállaló civil szervezetektől. Így biztosan elkerülheti azokat a buktatókat, amelyek a hozzánk forduló panaszosok szájából elhangzottak:

– „Én nem olvastam el a szerződést, a kárszakértő ügyis megmutatja azt a pontot, ami alapján nem fizet.”

– „A biztosítást megkötötték 15 perc alatt, a káromat fél éve nem rendezték, csak addig fontos az ügyfél, amíg megkötötte a biztosítást.”

– „Ha kár ér, a biztosítási szerződésből éppen az a kár van kizárva, amely a kárt okozta.”

– „Csak akkor tudod meg, hogy milyen biztosítást kötöttél, amikor az első károd van.”

Az egyesület címe: 7400 Kaposvár, Németh István fasor 7. Telefon és fax: (82) 412-070. Honlap: ww.panaszok.hu; e-mail: mobe@panaszok.hu

Szöllősi Istvánné, a MOBFE elnök

AZOK A NYOLCVANAS, KILENCVENES ÉVEK...

A hatvanegyedik évfolyamát „taposó” Pedagógusok Lapja folyamatosan tájékoztatta, tájékoztatja olvasóit a magyar oktatásügy aktuális kérdéseiről, az érdekvédelem helyzetéről és a szakszervezeti tevékenységéről. Újraolvasva a korábbi írásokat, sokféle kérdést tehetünk fel önmagunknak. Milyen gondjaink is voltak valamikor? Már akkor is ezek voltak a problémáink? Azóta sem sikerült túl lenni rajtuk? Stb. E gondolatok közepette adunk közre a lapunk nyolcvanas és kilencvenes éveiben megjelent cikkeiből néhány jellemző részletet.

Útkeresés – útvesztő

Oktatási és iskolarendszerünket a felszabadulás óta útkeresés jellemzi, mely több nemzedékre kiterjedő kísérletekben, reformokban nyilvánult meg, s amelyben új társadalmi-gazdasági berendezésünk bonyolult problémái, tisztázatlan kérdései tükröződnek. A felszabadulással „ajándékba” kaptuk a szocialista forradalmat, s hogy az általa biztosított óriási lehetőségekkel élni tudjunk, ahhoz elsősorban a társadalom pontos önismeretére és az ebből levezethető reális cél- és etikai rendszerre van szükség. Be kell látnunk, hogy ez csak hosszú és nem egyszer fájdalmas folyamatban alakul ki, amelynek természetes jellemzője az útkeresés.

Oktatási rendszerünk kialakításában, funkcióinak meghatározásában a mindenkori és a fejlődésből reálisan elképzelhető holnapai társadalom két szempontból szerepel feltétlenül. A gazdasági és társadalmi körülmények, valamint ezek változásai egyrészt meghatározzák azokat a célokat, amelyek megvalósítását az oktatási rendszertől várjuk: azt, hogy mit tanítsunk, melyek a korszerű ismeretek. Ez a társadalmi követelményrendszer tananyagainak tartalmát szabja meg. Másrészt a társadalom mindenkori állapota befolyásolja eme anyag elsajátításának módját. Más szavakkal, az oktatásmódszertannak nagyon is viszonylagos az önállósága, és a legcsodálatosabbnak látszó módszer is megbukik, ha nem képes a valóságba beilleszkedni. (...)

Nem vitatom annak helyességét, hogy például egy-egy betűt a mai kisiskolással „dialektikusan” tanítsunk meg; amennyiben egyrészt a betű (hang) szavakban, szótagokban elfoglalt helyével ismertetjük meg (részegész probléma), másrészt nagyon sokféle módon közelítjük (aláhúzás, beszínezés, összekötés stb.). Csak mi, felnőttek tudjuk, miért csináltatjuk mindezt vele, ő csupán a saját örömét látja benne. Eddig nincs is semmi probléma, illetve az csak innen kezdődik. Mi részekre bontottuk előtte a betűk és számok világát, és ezek után azt várjuk tőle, hogy rakja azt össze. Az egyik legnehezebb feladat – felnőtt számára is – a gondolat szintetizálás, a részek megfelelő minőségbe való összeötvözése. (Ezt jelenti például az adott vonatkozásban az összeolvasás.) S ez az, amit a kötelező óraszámokban – hacsak nem kiemelkedő képességű a gyerek – a pedagógus nem tud megtanítani, mert nem képes csodára, és kéri a szülők segítségét.

Tegyük fel, hogy a szülő tud segíteni. Ennek szükségszerűen az lesz a következménye, hogy a kettős nevelés helyét a kettős oktatás veszi át. A szülő ugyanis más, az általa ismert módszer segítségével kívánja (és tudja) gyermekét az írás-olvasás-számolás művészetére tanítani. Milyen hatása lesz ennek a tanulóra? A legszembeütőbb, hogy az otthon iskolajellegűvé válva, funkciójában torzul el, és ideges, feszült hangulattal telítődik. A kisdíák – aki az iskola elleni dohogás légkörében él – nem azonosul feladataival, nem jön létre benne az iskola és a tanárai iránti tisztelet. A gyerek képességeit meghaladó házi feladatok megfosztják a tanulót az önállóan végzett munka örömétől, és leveszik válláról a felelősséget. Hamar megtanulja, mert ehhez szokik hozzá, hogy a problémák átháríthatók a szüleire, és ezzel méginkább beszűkül önálló feladatmegoldó készsége.

A családdal szembeni igények egy ma nem létező családtípust feltételeznek. Nevezetesen a múlt polgári családját. Ennek következtében a kisiskolások eredményei – jórészt képességeiktől függetlenül – olyan mértékben és irányban fognak eltérni egymástól, amilyen mértékben tud vagy nem tud szerepet vállalni a család a tanításban. Nyilván nem tud leülni gyermeke mellé tanulni az az anya, aki gyermekét egyedül neveli, aki egész nap nehéz munkát végez, akinek nagy családja van, de az a családfő sem, akinek kemény munkával kell biztosítania a család létfeltételeit, illetve aki képzettsége, képességei alapján nem is tartja alkalmasnak magát az új tananyag befogadására. Ebből pedig az következik, hogy a szociális szempontból hátrányos helyzetben levő tanuló hátrányos helyzete újratermelődik iskolarendszerünkben. (...)

Petschnig Mária Zita
(Pécsi egyetemi oktató – Szerk.)

Pedagógusok Lapja, 1981. február 7.

Beszélgetés Pokorni Zoltánnal, a PDSZ ügyvivőjével (A riportalany jelenleg a Fidesz alelnöke – Szerk.)

– Mikor alakult a PDSZ?
– 1988 tavaszán kezdő pedagógus voltam a Toldy Ferenc Gimnáziumban. Azt vizsgáltattuk kollégáimmal, mit lehetne másképpen csinálni az iskolában, és rendszeresen el is mondtuk véleményünket a legkülönbözőbb fórumokon. Nem örültek véleményünknek, de mi ezzel nem sokat törődtünk. Kialakult egy olyan baráti kör, zömében fiatal pedagógusokból, akik egy idő után úgy éreztük, szükség van egy olyan érdekvédelmi szervezetre, amelyik jobban meg tudja védeni a pedagógusokat.

– Miért nem voltak meglegedve a „régii” szakszervezettel?

– Egyetlen egy szakszervezettel sem voltunk meglegedve, de gondolom, maguk a pedagógus-szakszervezet tisztségviselői is így voltak ezzel. Tehát 1988 novemberében alakítottuk meg a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetét. Az alakuló ülésen ötszázan vettek részt.

Most 15 ezer tagunk van.* Ha azt nézzük, hogy 180 ezer pedagógus van Magyarországon, akkor azt kell mondanom, kevesen vagyunk. De ha a tevékenységünk hatékonyságát nézzük, akkor már jobb a kép. Remélem, a szakszervezeti, illetve a közalkalmazotti választások olyan helyzetet teremtenek, hogy a pedagógusok jobban megismerik valamennyi szakszervezet tevékenységét, és ennek ismerete alapján döntenek majd. (...)

– A megalakulásuk óta mit tettek önök a pedagógusokért?

– Az első eredményünk az, hogy már minden pedagógus hallott a PDSZ-ről és tudja, van a közoktatási szakszervezeti életben demokratikus alternatíva. Úgy gondolom, mi ott is hatással vagyunk, ahol még nem léptek be szakszervezetünkbe. Hosszú viták után kidolgoztunk egy oktatáspolitikai programot és az új érdekvédelmi jogok gyakorlásának módszerét, és mindemellett a közoktatási programot is. Ez utóbbit azért fogalmaztuk meg, mert úgy véltük, hogy a szakszervezeteknek nem szabad szüken, csupán csak az alkalmazási feltételekkel – bér- és munkakörülményekkel – foglalkozniuk. Nekünk befolyásolnunk kell a pedagógusok mindennapi életét meghatározó országos döntéseket is. Mint költségvetési ágazat, a közoktatás helyzete ugyanis valójában értékválasztáson múlik. Ha a magyar társadalom úgy ítéli meg, hogy a pedagógusok annyit érnek, amennyit bért jelenleg kapnak, akkor annyit kapnak. Ám ha bebizonyítjuk a közoktatás és benne a pedagógusok jelentőségét, azt, hogy fejleszteni szükséges, akkor változás lesz. (...)

– Milyen a viszony a PDSZ és a PSZ között?

– A két szakszervezet rivalizál egymással. Ez természetes egy demokráciában. A PSZ-t nem tekintjük ellenségnek. A mi szakszervezetünk elismeri a kettős tagságot, vannak olyan tagjaink, akik mindkét szakszervezetnek tagjai. A PSZ oktatáspolitikai és szakszervezet-politikai elképzelései természetesen mások, mint a miénk. Közben minden pedagógus egyéni érdekét is védenünk kell, a jogsértéseket orvosolnunk kell, minden egyes munkahelyet őrizni kell, nem szabad hagyni, hogy újabb pénzeket vonjanak ki az oktatásból, feltétlenül fontos az oktatási rendszer megújítása. A PDSZ nem akarja konzerválni az elavult struktúrát.

– Ne haragudjon, ismervé mindkét szakszervezet tevékenységét, én nem látok nagy különbséget az elrendelő célokat tekintve. Az az érzésem, a pedagógus-szakszervezetek megosztottsága, a rivalizálás túl sok energiát vesz el mindkét féltől.

– Én másképpen gondolom. A mi energiáinkat a rivalizálás nem emészt fel, mert mi nem fordítunk egyetlen percet sem arra, hogy a másik szakszervezetet szidjuk. És úgy tudom, eddig a PSZ sem tette ezt. Ugyanakkor a két szakszervezet tevékenysége, léte önmagában is arra sarkallja mindkét szervezet tagjait, hogy jobban dolgozzanak. Ez pedig végső soron a pedagógusoknak és a gyerekeknek hasznos. (...)

Pedagógusok Lapja, 1992. szeptember 14.

* (A PDSZ-vezetők által közölt létszámadatok korábban és most sem felelnek meg a valóságnak, 1992-ben nem voltak tizenöt ezren, és 2005-ben sem huszoneg ezres a létszám, mint ahogy azt a jelenlegi elnök állítja a Népszava 2005. szeptember 2-i számában. A PDSZ létszáma nem éri el az ötezer főt sem.)

Ezzel a címmel a sajtóorgánumban tallózza a velünk vagy rólunk készült írásokból közlünk összeállítást. Így egyrészt egy csoportba gyűjtve áttekintést kaphatunk arról, hogy milyen információk jutottak el gondjainkról, eredményeinkről a társadalomhoz, másrészt azt is láthatjuk, melyek azok a lényeges problémák, törekvések, amelyek még nem vagy nem kellő módon váltak ismertté. Egyszerre célunk tehát a tájékoztatás és tájékozódás.

NÉPSZAVA

(2006. I. 12.)

Strasbourgban tüntetnek

A központi költségvetés gúzsba köti az önkormányzatokat, és a települési önkormányzatok jelentős része a közfeladatokat ellátó intézményhálózatára hárítja a terhetek – mondta tegnap a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) elnöke, *Varga László*. Mindennek a levét pedig legtöbbször a közoktatási intézmények isszák meg. Hangsúlyozta, a magyar közoktatás helyi költségvetési tartalékai már rég elfogytak. A PSZ szerint, bár a helyi költségvetések elfogadása a közgyűlések feladata, de a döntések meghozatala előtt meg kell ismerniük a szociális partnerek igényeit. Elhangzott még, hogy a PSZ az érdekegyeztető tanácsban folyó egyeztetés során támogatta: áprilistól 3 százalékkal emelkedjenek a pedagóguskeresetek, ez hozzá a legtöbb pénzt a közoktatásban dolgozóknak. Közülük, a PSZ is részt vesz az Európai Szakszervezeti Szövetség február 14-i strasbourgi tüntetésén. Az ellen tiltakoznak, hogy az Európai Parlament a szolgálatások részeként az oktatást is piaci alapokra helyezné.

NÉPSZABADSÁG

(2006. I. 4.)

Van, ahol tovább tart a téli szünet

Az iskolák ötöde meghosszabbította a téli szünetet – állítja *Kaszás Mátyas*, az Oktatási Intézményeket Fenntartók Országos Szövetségének (OFOSZ) elnöke. Más szervezetek és a szaktárca szerint ugyanakkor legfőképpen néhány település iskolájában adhattak ki rendkívüli szabadnapokat. Pontos adat nincs, hiszen az iskolák – igaz, korlátok között – maguk rendelkezhetnek a tanítási napok beosztásáról. (...) Az oktatási tárca politikai álláspontjára szerint azonban nincs olyan válsághelyzet, ami indokolná a tanév menetének megzavarását. *Arató Gergely* szerint a téli szünet meghosszabbítására vonatkozó kérés sem az egyházaktól, sem az önkormányzati szövetségektől, sem az Alapítványi és Magániskolák Egyesületétől nem érkezett. (...)

A Pedagógusok Szakszervezetének elnöke, *Árok Antal* szerint nem igaz az, hogy az iskolák húsz százaléka továbbra is zárva tartja kapuit, legfőképpen néhány, havazással sújtott településen rendelkeztek el kényszerszünetet. Megjegyezte: ezzel amúgy sem lehetne túl sokat megspórolni a fűtési számlán, hiszen a pedagógusoknak dolgozniuk kell.

(2006. I. 5.)

Erős piaci pozícióban a Népszabadság

(...) Az előző esztendő harmadik negyedévének eladási adatai szerint az országos közéleti napilapok közül továbbra is kiemelkedően a Népszabadság példányszáma a legmagasabb, átlagosan 152 643. Ez a szám ugyanakkor 2005 elejéhez képest 2,8 százalékos csökkenést mutat. A második legnagyobb példányszámú lap, a *Magyar Nemzet* év eleje óta 3,6 százalékos veszteséget elszenvedve havi 71 051 példányt értékesített. A *Népszava* 25 253 lappéldányt adott el, 3 százalékkal kevesebbet, mint az év kezdetekor. A *Magyar Hírlapról* auditált adatok nem állnak rendelkezésre. A birtokunkban lévő legfrissebb adat a tavalyi második negyedévről szól: ez – 1500-as példányszámvesztéssel – 16 500 értékesített újságról szól.

Az adatok összesítése azt mutatja, hogy az utolsó mért negyedévben a Népszabadság a politikai napilapok teljes piacának közel kétharmad részét foglalja el. Az olvasottsági mutatók szerint ennél is nagyobb a lap részesedése. (...)

(2006. I. 12.)

A pedagógusok a költségvetést bírálják

A Pedagógusok Szakszervezete szerint az idei költségvetés gúzsba köti az önkormányzatokat. *Varga László* elnök tegnapi tájékoztatóján azt mondta: a települési önkormányzatok jelentős része „azt a kötelet, amit rá tett a költségvetési törvény”, előszeretettel teszi a közfeladatokat ellátó intézményekre, s ennek első számú áldozatai sokszor a közoktatás szereplői.

MAGYAR NEMZET

(2006. I. 4.)

Ingyenes Népszabadság a tanároknak

(...) „A PSZ-tagkártyához kapcsolódó kedvezményrendszer keretében a Magyar Kamarákért Szövetség (MAKASZ) egyhónapos ajándék Népszabadság-előfizetést nyújt át Önnek január 2. és 31. közötti időtartamra. Kezdeményezésünkkel szeretnénk a PSZ tagjainak figyelmébe ajánlani hazánk legnagyobb példányszámú napilapját” – áll az *Árok Antal* szakszervezeti alelnök által a tagoknak küldött körlevélben. Árok hozzáteszi: tárgyalnak a Népszabadság kiadójával arról, hogy az ingyenes időszak letelte után a szakszervezeti tagok kedvezményesen fizethessenek elő a lapra. A MAKASZ egyébként a Népszavára is kedvezményes előfizetést kínál, ám listáján jobboldalnak tartott lap még mutatásban sem szerepel.

(2006. I. 9.)

Vitázó pedagógus szervezetek

Élesen bírálta a Pedagógusok Szakszervezetét (PSZ) a másik tanári érdekvédő testület, a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete (PDSZ). *Kerpen Gábor* elnök szerint elfogadhatatlan, hogy a PSZ csupán a baloldali lapok megvásárlásához nyújt kedvezményt, és az sem korrekt, hogy tagjait a Népszabadságon keresztül tájékoztatja az aktuális ügyekről. (...)

KÖZNEVELÉS

(2005. XII. 16.)

A PSZ a jövő évi pénzekekről

A Pedagógusok Szakszervezete elfogadhatatlannak tartja a kormány 2006. évi közalkalmazotti bérekre vonatkozó ajánlatát, mert az nem eredményez reálkereset-növekedést. Legalább négy százalékos januári béremelést szeretnének elérni a tárgyalásokon – mondta *Varga László* elnök sajtótájékoztatóján.

Ugyancsak nem értenek egyet a közoktatási feladatok központi költségvetésből történő támogatásának mértékével. A költségvetési törvény eredeti betervezése szerint a jövő évi támogatás 2,5 százalékkal lett volna kevesebb az ideinél. A követelések eredményeként mintegy 15 milliárd forint átcsoportosítással növekedett ez az összeg, de a PSZ szerint ahhoz, hogy ne lehetetlenüljön el ez a terület, további 15 milliárd forintra lenne szükség. *Varga László* hangsúlyozta: az adó- és áfa-jogszabályi változások sem kompenzálják a támogatás csökkenését. Sok intézményben a dologi költségek 70 százaléka közüzemi díj, ha ez emelkedik, nyilvánvaló, hogy nem fognak csökkenni a kiadások. (...)

MENTOR

(2005. december)

Kritika és kompromisszum

(...) A PSZ számára már a betervezéskor elfogadhatatlannak látszott a 2006. évi költségvetési javaslatban a közoktatás számára biztosított források teljes

összege, és a különböző normatívák – különösen az alapnormatívák – változatlan vagy csökkenő mértéke. A bemutatott tervezet sem az inflációs növekedést, sem a jogszabályban előírt feladatokhoz és fejlesztéshez szükséges forrásokat nem tartalmazza. Az előző évhez képest nominálisan is kevesebb. A normatívák közül különösen a kollégiumok, a pedagógusképzés, a művészetoktatás, egyes kisebbségi képzéshez kapcsolódó költségvetési támogatások összege csökkent radikálisan. Többek között a PSZ kezdeményezésére több olyan módosító indítvány elfogadásra került, amelyek ezt mérsékeltek. Ám így sem áll rendelkezésre a közoktatás számára szükséges forrásmennyiség 2005. évi szintje. Mindez nincs összhangban a társadalmi elvárásokkal. Nehezíti, sőt bizonyos területeken lehetetlenné teszi az esélyteremtő, kiegyenlítő funkciójának megvalósulását és a vele összefüggő célkitűzések elérését. (...)

VÁROSHÁZI HÍRADÓ (Budapest XXII. ker.)

(2005. XII. 23.)

Fórum a pedagógusokért

December 8-án került sor a Nádasy Kálmán Művészeti és Általános Iskolában a Pedagógusok Fórum című rendezvényre, melyen a szervezők nagy öröme körülbélül 50 kerületi pedagógus vett részt. Az előadók között ott volt *Árty-Tamás Lajos* oktatási ombudsman, *Lendvai Illdikó* országgyűlési képviselő, *Árok Antal*, a Pedagógusok Szakszervezetének alelnöke és *Bollók Istvánné*, kerületünk polgármestere.

Árty-Tamás Lajos bevezetőjében a pedagógusok jogairól és kötelességeiről szólt, külön hangsúlyozva a szülő-pedagógus-viszonyt egyes, gyakran problematikus témáit. Őt követte *Árok Antal*, aki az előző nap lezárult bértárgyalások kapcsán kiemelte, hogy 2006 áprilisában 3%-os közalkalmazotti béremelés lesz, ami a tavalyi emeléssel együtt 4 és fél százalékos reálkereseti növekedést fog eredményezni ebben a szférában. Szólt még a pedagógusok uniós munkavállalási lehetőségeiről is. (...)

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

(2005. XII. 20.)

Karácsonyi segítség a bajbajutottaknak

Közel 1 millió forint támogatást, valamint a Géniusz Könyvruház által felajánlott könyvcsomagot, ezenkívül szaloncukrot és ajándékkosarakat adományozott a héten a megyei önkormányzat, a Pedagógusok Szakszervezete Megyei Szövetsége, valamint a megyei pedagógiai intézet a Hargita megyei magyar nyelvű óvodáknak és iskoláknak. A kapott összeget az intézmények a nevelési-oktatási feltételek javítására fordítják majd.

Az adományokat *Bali István*, a megyei önkormányzat oktatási osztályának vezetője és *Bodolay Zoltán*, a PSZ megyei elnöke adta át.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

(2006. I. 12.)

Gúzsba kötve

A Pedagógusok Szakszervezete szerint a 2006-os költségvetés gúzsba köti az önkormányzatokat – hangsúlyozta a PSZ elnöke szerdai, budapesti sajtótájékoztatóján. *Varga László* kifejtette: a települési önkormányzatok jelentős része „azt a kötelet, amit rá tett a költségvetési törvény”, előszeretettel teszi a közfeladatokat ellátó intézményekre, s ennek első számú áldozatai sokszor a közoktatási intézmények. A PSZ levélben fordul valamennyi polgármesterhez, amelyben a szociális párbeszéd fontosságára hívja fel a figyelmet.

Segítség az erdélyi árvízkárosultaknak

Karácsony előtt, 2005. december 19-én került sor annak az adománynak az ünnepélyes átadására, amelyet a Borsod-Abaúj-Zemplén (BAZ) megyei önkormányzat, a Pedagógusok Szakszervezete megyei szervezete, a megyei Pedagógiai Intézet és a PSZ Fejér Megyei Bizottsága összefogásával, valamint szakszervezeti aktivistáink és tagságunk nagylelkű segítségével gyűjtöttünk össze. Mindehhez Gyárfás Ildikó, a BAZ megyei önkormányzat elnöke is jelentős összeggel járult hozzá.

A mintegy 1 millió forintos pénzbeli támogatás mellett a miskolci Génusz Könyvtárház könyvcsomagjai, több mint 400 csomag szaloncukor és ajándékkosarak voltak ott a két nehéz helyzetbe került erdélyi iskola és óvoda karácsonyfája alatt.

Siménfalva és Kobátfalva, Hargita megye magyar nyelvű óvodái és iskolái, az idejártó gyerekek, az itt dolgozó pedagógusok nagy hasznát veszik a segítségnek, hisz a kapott összeget az intézmények nevelési-oktatási feltételeinek javítására fogják fordítani.

Az adományokat a kezdeményező megyei önkormányzat és a PSZ nevében *Bali István* osztályvezető és *Bodolay Zoltán*, a PSZ megyei elnöke adta át.

A delegáció tagja volt még az a tíz lelkes szakszervezeti vezető is, akik a gyűjtésben aktív szerepet vállaltak.

Megható volt átélni a határok nélküli szeretet érzését, és látni a csillogó felnőtt- és gyermekszemeket. Mindannyian éreztük a hit, a remény és a szeretet erejét. Boldogok voltunk, hogy segíthettünk, s Ők boldogok, hogy segítettünk.

Köszönőlevél

Kedves Barátaink! Szeretnénk még egyszer köszönetet mondani azért a jelentős támogatásért, amit Tőletek kaptunk. Úgy érezzük, hogy nemcsak anyagi, hanem erkölcsi támogatás is ez, együttérzést, biztatást olvasunk ki a szavaitokból.

Feltettük magunkban a kérdést, hogy miért is teszitek ezt, mi késztetett Titeket arra, hogy több száz kilométer távolságra, úgymond ismeretlenül, nehéz útviszonyok mellett eljőjjetek hozzánk segítséget nyújtani. Nem találunk rá más magyarázatot, mint a közös őseinket és a közös nyelvet, amit a mai napig beszélünk.

Az első benyomásaitok ellenére, amit a rövid látogatásokat alatt tapasztaltatok, el kell, hogy mondjuk Nektek, hogy mi itt nagyon jól vagyunk, meg vagyunk elégedve a sorsunkkal, és örömmel végezzük a kapott feladatot, hogy magyar gyermekeket magyarul tanítsunk. Nekünk itt a helyünk, ahol őseink pihennek, és itt maradunk akkor is, ha felajánlanák a más országba való szabad elvándorlást vagy a kettős állampolgárságot.

Tudjuk, hogy most, különösen az árvíz után az iskolánk száználmanas néz ki, de bízunk abban, hogy jövőre a Ti és a hozzátok hasonló támogatók segítségével újjá fogjuk varázsolni.

A kobátfalvi tanteszület nevében kívánok mindnyájatoknak békés, boldog karácsonyt és boldog új évet.

A jövő évtől azt kívánom, hogy az új iskola avatónapságán együtt lehessünk.

Baráti üdvözléssel: *Deák Lajos igazgató*, Kobátfalva

Orosz Nóra: Naptár

Január havának hideg tisztasága,
Február virága befagyott ablakon,
Márciusi sóhaj a hajnali szélben,
Áprilisi felhők futása az égen,
Májusi szívek ébredő szerelme,
Júniusi vágyak lázas lüktetése,
Júliusi napfény tüzes csordulása,
Augusztusi világ beérett gyümölcse,
Szeptemberi alkony szelidülő napja,
Októberi színek pazar tobzódása,
Novemberi szelek jajgató sírása,
Decemberi szánok távol csengő szava...
a ballagó Idő redőt gyűrő sodra
így írja neved sima homlokomra –

Pedagógusok Lapja, 1981. január 15.

Tegnap, ma, holnap

Ismét elmúlt egy év, s megkezdjük a XXI. század hatodik esztendejét, a Pedagógusok Lapja LXII. évfolyamát. Mindez markánsan jelzi az idő rohanását. Am ezen ne buslakodjunk. Örüljünk az új évek, reménykedjünk szépülő jövőnkben, s tegyünk is érte! Az elhivatott pedagógus amúgy is előre tekint, eredményes oktató-nevelő munkájával a jövőt építi. A tegnapról, máról és holnapról szóló idézeteinkkel, mondásainkkal sikereinkben gazdag, BÉKESSÉGES ÚJ ESZTENDŐT KIVÁNUNK minden kedves olvasónknak.

SZILVESZTERI EXLEX NÓTA

Részlet Ady Endre verséből

Szilveszterkor hátrább a gonddal,
Beállt az exlex állapot,
Jelszóvá lett, hogy nem adózunk
Sem pénzt, sem könnyet, bánatot.
Egy év elmúlt. Félrebb a bánat.
Legyen ma dolga a pohárnak.
Ma egy évek terhet feledjük
S míg egy újét vállunkra vesszük,
Az ember mit tehetne mást:
Iszik egy exlex áldomást.

(1898)

- Ha azt kérditek tőlem, mi az idő, nem tudnám megmondani. De nagyon jól tudom, ha nem kérditek tőlem. (*Szent Agoston*)
- Futnak, s lasscskán kirabolnak minket az évek; elvitték a kacajt, lakomát, tréfát, a szerelmet. (*Horatius*)
- Csak az idő a miénk, és mégis bárki kedve szerint igénybe veszi. Ugyanakkor senki sem gondolja, hogy tartozik ezért valamivel, mert kapott az időnkől, holott éppen az idő az, amit még a leghálásabb ember sem tud visszaadni. (*Seneca*)
- Nincs olyan fájdalom, amit az idő múlása ne kisebbítene vagy enyhítene. (*Cicero*)
- A tegnap csupán álom, / A holnap nem több, mint látomás, / Minden tegnap a boldogság álma, / Minden holnap csak a remény csillogása. / Vigyázz ezért, hogy mit kezdesz a máddal! (*szanszkrit szöveg*)
- Az idő sokkal hatalmasabb úr, mint az elménk. (*Machiavelli*)
- Az ostobák a múltból beszélnek, a bölcsök a jelenről, a bolondok a jövőről. (*Napóleon*)
- A múlt nem azt mondja nekünk, hogy mit kell tennünk, hanem, hogy mit kerüljünk el. (*Ortega y Gasset*)
- Aki uralja a múltat, az uralja a jövőt is; aki uralja a jelenet, az uralja a múltat is. (*Orwell*)
- Ki tudja, hol kezdődik a jelen. Ki tudja, hol ér véget a múlt. (*Aragon*)
- Múlt és jövő illúzió, egyedül a jelen valóság. (*Tolsztoj*)
- Csak örült elbizakodottság hiteti el velünk, hogy a jövő nem ugyanúgy ítélt majd rólunk, mint ahogy mi ítélünk a múltból. (*Renan*)
- A jövő közelebb van a jelenhez, mint a múlt. (*Kierkegaard*)
- Ha gondoskodni akarunk arról, hogy biztos legyen a jövőnk, a múltat tisztelettel kell néznünk, a jelent gyanakvással. (*Joubert*)
- Minél távolabbi a jövő, annál rózsásabbnak látjuk. (*Bloch*)
- Halvány jelen lesz a színes jövő. (*Tompá Mihály*)
- Múltunk és jövőnk fogva tart. (*Kafka*)
- A világ tele van holnap-emberekkel. Azokkal, akikről mindennap azt halljuk, hogy holnap majd belevágnak, aztán holnap és megint holnap. Csak most cselekedhetünk. Ez az egyetlen idő, amely megadatott nekünk. Ez a ma az egyetlen pénznem, melyért kaphatunk valamit az étlettől. A tegnap – lejárt csekk. A holnap csupán aláírt ígérvény. Csak ma van módunk arra, hogy bevessük minden képességünket, mellyel megáldott bennünket a sors. (*DeGreen*)
- A célok háromnegyede sosem valósul meg, a megvalósult célok többsége pedig nem hoz komoly eredményt, mert állandóan csak készülünk az életre, ahelyett hogy élénk. Vagyis a jelent feláldozzuk a jövő oltárán. (*Bennett*)
- Engem azért érdekel a jövő, mert életem hátralévő részét abban szándékozom eltölteni. Nem teheted jobbá a holnapot, ha állandóan a tegnapon jár az eszed! (*Kettering*)
- A jelenben élni nehéz, a jövőben nevetséges, a múltban pedig lehetetlen. Semmi sincs olyan távol, mint az „egy perccel ezelőtti”. (*Bishop*)

Magyar szólások, mondások: Egy ma felér két holnappal. Jobb a biztos ma, mint a bizonytalan holnap. Ha ma egy órát elmulasztottál, holnap egész nap fel nem találod. Mit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra. Szorgalmas ember nem mutat holnapra. Hagyj ma, holnap is lesz. Haragodat hagyd holnapra. Jobb ma egy veréb, mint holnap egy tüzök. Ki ma szegény, holnap gazdag lehet, ki ma gazdag, holnap szegény lehet. Ma nekem, holnap neked. Ma menyasszony, holnap aszszony, holnapután komámasszony. A holnapi nap senkinek sincs homlokára írva. Mindig nagyobbak látszik a jövőndő, mint a jelenvaló. Ha a jövőndőt tudnánk, kevesebbet hibáznánk. Szépség és gazdagság hamar múltó jószág. Szépség múltandó, csak a jószág állandó. Haladnak a hetek, múlnak az esztendők. *A. A.*

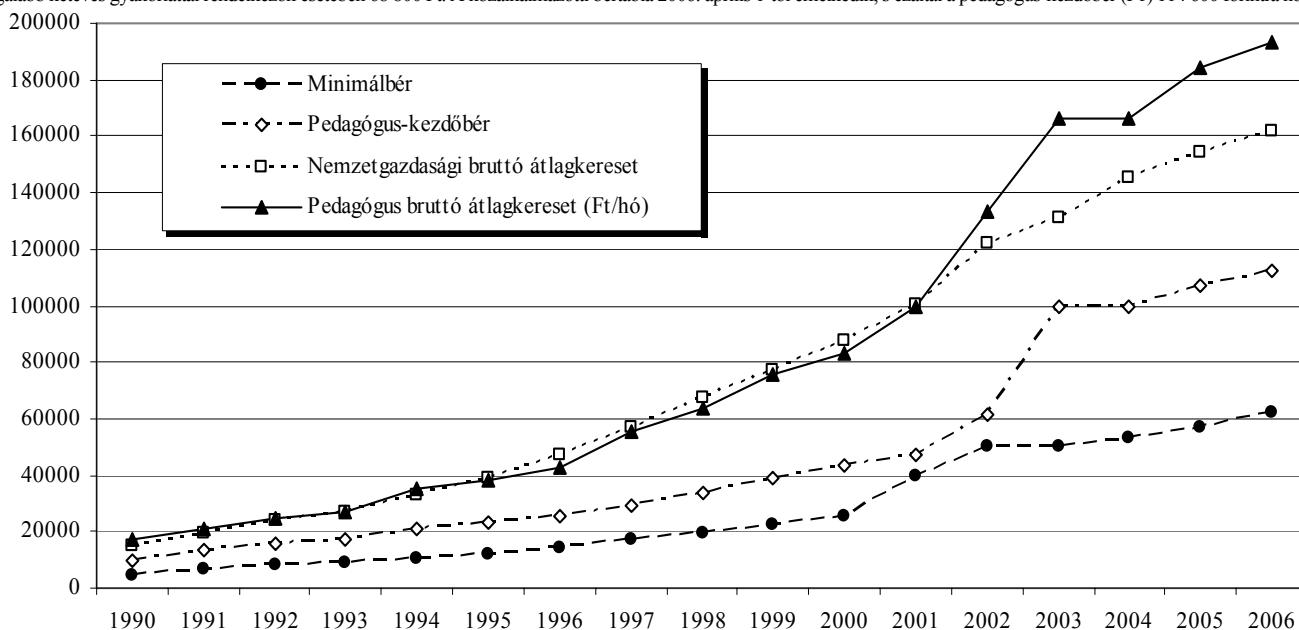
Minimálbér, nemzetgazdasági és pedagógus-átlagkeresetek 1990-2006

Év	Minimálbér (Ft/hó)	Pedagógus-kezdőbér (főiskolai diplomával) (Ft/hó)	A minimálbérhez viszonyított arány %	Nemzetgazdasági bruttó átlagkereset (Ft/hó)	Pedagógus bruttó átlagkereset (Ft/hó)	Ped. átlagkereset a nemzetgazdasági átlag %-ában
1990	4 800	9 750	203,1	15 050	17 418	115,7
1991	7 000	13 500	192,9	19 820	21 250	107,2
1992	8 000	15 800	197,5	23 950	24 523	102,4
1993	9 000	17 500	194,4	27 133	27 331	100,7
1994	10 500	21 250	204,8	33 289	35 376	106,3
1995	12 200	23 200	190,2	38 900	38 115	97,9
1996	14 500	25 800	177,9	46 837	42 928	91,7
1997	17 000	29 000	170,6	57 270	55 071	96,2
1998	19 500	33 600	172,3	67 764	63 890	94,3
1999	22 500	39 000	173,3	77 187	75 647	98,0
2000	25 500	43 300	169,8	87 645	83 229	95,0
2001	40 000	47 100	117,8	100 571	99 659	99,1
2002	50 000	61 100/100 000 (IX. 1.)	122,2/200,0	122 453	133 622	109,1
2003	50 000	100 000	200,0	130 861	166 183	127,0
2004	53 000	100 000	188,7	145 675	166 250	114,1
2005	57 000	107 200/112 000 (IX. 1.)	188,1/196,5	154 631*	184 500*	119,3
2006	62 500/65 700/68 800**	112 000/114 600**	179,2/183,4	161 600*	193 400*	119,6

* Becsült adatok 2005 első kilenc hónapi összesítése, illetve 2006-ban várható béremelkedés alapján.

Forrás: KSH, PSZ Országos Iroda

** A 2006-ra szóló minimálbér-megállapodás alapján született kormányrendelet szakképzettek számára emelt bérminimumot állapít meg, amelynek értéke pályakezdekők esetében 65 700, a legalább két éves gyakorlattal rendelkezők esetében 68 800 Ft. A közalkalmazotti bértábla 2006. április 1-től emelkedik, s ezáltal a pedagógus-kezdőbér (F1) 114 600 forintra nő.

Összeállításunk a rendszerváltást követő időszak (1990-2006) minimálbéreit és pedagógus-kezdőbéreit, valamint a pedagógus- és a nemzetgazdasági átlagkereseteket veszi górcső alá.

1. A minimálbér és a főiskola utáni kezdőbér (diplomás minimálbér) értékeinek összevetése elsősorban a munka minőségével, a szakmai felkészültséggel kapcsolatos értékítéletet fejezi ki. Ám a piactudományi viszonyai között egyre inkább tükröznie kell a felsőfokú képzés pluszköltségét, a diploma megszerzésének árát is. E szempontokat figyelembe véve tanulságos összehasonlításokat tehetünk. A kilencvenes évek elején a minimálbér és a „diplomás minimálbér” aránya többé-kevésbé 1:2 volt. Ez az arány 1995-től lépésről lépésre, 2000-2001-ben pedig ugrásszerűen csökkent. Ennek okát jól tudjuk: a minimálbér jelentősen emelkedett, ám a közalkalmazotti bértételek alig nőttek. 2001-ben gyakorlatilag egyenlő lett a szakképzettel és a diplomás minimálbér. A pedagógus-minimálbér csak azért volt valamivel (17,8%-kal) magasabb, mert létezett a pedagógus szakmai szorzó. A PSZ 2001 novemberében újjára indította, mintegy negyedmillió alírással támogatott országos népi kezdeményezése éppen ennek az anomáliának a felszámolását tűzte zászlajára. Eredménytel, hiszen a kormányváltást követően, 2002 szeptemberétől a minimálbér és diplomás minimálbér általunk helyesnek tartott 1:2 aránya helyreállt. Mivel a közalkalmazotti bértábla 2004-ben nem változott, minimálbér-emelés viszont történt, a diplomás minimálbér aránya 188,7%-ra esett vissza. A kívánatos 1:2 arányt a 2005. szeptemberi második közalkalmazotti illetményemelés többé-kevésbé helyreállította

(196,5%), ám a 2006. évi 10%-os minimálbér-növekedés és a közalkalmazotti illetménytábla ennél jóval szerényebb emelkedése ismét rontja az F1-minimálbérarányt.

2. A nemzetgazdasági és a pedagógus-átlagkeresetek összevetése is tanulságos tapasztalatokkal szolgál. 1990-ben a pedagógus-átlagkereset jelentősen (15,7%-kal) meghaladta a nemzetgazdasági átlagot. A kilencvenes évek viszont jól demonstrálják a pedagógusbér leértékelődését: 1995-ben már a nemzetgazdasági átlag alatt van, és a pedagógus szakmai szorzós manőverek ellenére is ott maradt 2001-ig. Csak a 2002. szeptemberi 50%-os közalkalmazotti bértáblaemelés viszi a nemzetgazdasági átlag fölé 9,1%-kal, majd ennek egész éven át érvényesülő hatása 2003-ban 27%-kal emeli a pedagógus-átlagkeresetet az országos szint fölé. 2004-ben viszont ismét elkezdődött a visszaesés, hiszen bértáblaemelés nem volt, csak ajánlás. A kétszeri béremelés hatására 2005-ben (7,5%+4,5%) ismét javult a pozíciónk. 2006-ban pedig az előző év szeptemberi emelés áthúzó hatása és az ideai eszterdőre vonatkozó bérmegállapodás eredményeként, prognosztizált nemzetgazdasági átlagkereset-emelkedéssel kalkulálva körülbelül ezt a szintet őrizzük meg. A pedagógus-átlagkereset ezzel együtt még mindig mintegy 8-10%-kal elmarad a szellemi foglalkozásúak országos átlagkeresetétől.

A PSZ érdekvédelmi tevékenysége során a reálkereset-emelkedésre és az uniós bérfelzárkóztatásra való törekvés mellett arra is nagy hangsúlyt helyez, hogy ezek a kereseti arányok ne romoljanak, hanem inkább javuljanak.

KÖLTSÉGVETÉS 2006

Összeállította: dr. Horváth Péter, a PSZ szakértője

A Magyar Köztársaság 2006. évi költségvetéséről szóló 2005. évi CLIII. törvényt 2005. december 19-én az országgyűlés elfogadta. Ennek szövege a Magyar Közlöny 2005. december 23-i 167. számában megjelent, így elindulhatott a helyi önkormányzati és intézményi költségvetések készítésének újabb és befejező szakasza. Noha kormányzati közlések szerint az állami hozzájárulások és támogatások, valamint az átengedett SZJA mértéke a tervezett infláció fölötti mértékben meghaladja az előző évi forrásokat, idén sem fognak tömegesen olyan helyi megoldások létrejönni, melyek optimálisan kielégítőek, megelégedettséget okoznak. Továbbra is jórészt keserves kompromisszumokkal, erőförlényből kikényszerített költségvetések megszületése várható. A PSZ helyi szervezetei már a múlt év utolsó hónapjaiban szembesültek az önkormányzatok várható elképzeléseivel, véleményezték a helyi költségvetési koncepciókat, túl vannak az első ütközeteken, a lobbizások élményein; törekedtek az egyes képviselők, frakciók megnyerésére a különböző fórumok elé kerülő előterjesztések minél kedvezőbb kialakítására. Sok helyen maradt eldöntetlen számos juttatás mértéke: az illetékesek arra hivatkoznak, hogy majd a költségvetési törvény pontos ismeretének birtokában tesznek végleges ajánlatokat. Nos, most elindulhatnak az újabb viták, érvelések, lobbizások, a költségvetési érdekegyeztetés befejező szakasza.

A helyi, intézményi költségvetések készítésének több módja van. *Sajnos, ma még sok helyen bázisszemléletű, ráépítéses-elvonásos rendszerrel találkozunk, melynek alapján az elemi költségvetések igényoldalának összesítésekor keletkező hiány lefaragását a szükségletek „fűnyírásával” érik el.* Örülni lehet, ha ezt az intézményekre bizzák, hogy milyen területek megnyirbálásával tudják elérni a kívánt százalékos csökkentést. *Kevés helyen készül nullabázisú, feladatarányos tervezésű költségvetés, amelyben nem rögzülnek az idők során felgyülemlett intézményi előnyök és hátrányok.* Ebben az esetben is lehet, hogy nem a kívánt mértékű forrást kapják az adott intézmények, a feladataik arányában csökkentve. *Bármely módszer alkalmazása esetén is arra kell törekedni a PSZ-tisztségviselőinknek, hogy a teendők értelmezése, a számítások törvényszerűek legyenek. Következésképpen vigyázzanak arra, hogy a már érvényes, elfogadott tantárgyfelosztásban meghatározott számú tanulócsoporttal, órásszámmal kell a feladatokat végezni, azok költségigényén nincs mód változtatni.* Természetesen a 2006/2007. tanév első négy hónapjára is tervezni kell, és itt már élhet az önkormányzat a tanulócsoportok számának meghatározási jogával (pl. elfogyó osztályok összevonása, kevesebb napközis csoport indítása stb.). Nehezíti a tervezést és vitára adhat okot, hogy a belépő első osztályosok száma csak a tavasz végi beíratáskor derül ki, továbbá a 6-8 osztályos gimnáziumok elszívó hatása az ötödik és hetedik osztályokban is csak ez időben válik ismertté. Az optimális becslés gyakorlata ugyan már kialakulóban van az intézményeknél, de ez csak részben oldja meg a gondokat. Viszonylag jól tervezhető a nem pedagógus közalkalmazottak száma. Az alkuk során ez már szinte mindenhol kikristályosodott, jóval kevésbé függve a tanuló, tanulócsoportok létszámától. Talán lecsengőben van kiszervezésük folyamata, az önkormányzatok tudják, hogy megfelelő adminisztratív, gazdasági, karbantartó- és kiegészítő dolgozói tevékenység nélkül nincs tisztaság, meleg, jól működő vizesblokk, megfelelő étkeztetés. Enélkül nem tudják teljesíteni a közoktatási törvény 10. § (1) bekezdésében megfogalmazott követelményt: *a gyermekek, tanulók jogosultak arra, hogy biztonságban és egészséges körülmények közt éljenek, megfelelő feltételei legyenek a tanulásnak, a pihenő- és szabadidő eltöltésének, sportnak, kulturált étkezésnek.*

Tisztségviselőinknek törekedniük kell arra, hogy a közoktatási törvény 52-53. §-ban és a mellékletekben felsorolt óratervi, valamint az ahhoz kapcsolódó tanórán kívüli tevékenységekre fordítható órakeret státszükségletének fedezete meglegyen a költségvetésben. Jusson pénz a továbbképzések, anyanapok stb. miatti helyettesítési díjak, betegszabadság és táppénz-hozzájárulás, pedagógus-továbbképzés, ruházati, közlekedési költségterítés, étkezési-üdülési hozzájárulás, nyugdíj- és egészségpénztári tagság munkáltatói támogatására, segély, albérleti díj, megbízási díjak stb. fedezetére is. A felsorolt juttatások nagy része csak adható (pl. munkaruha, étkezés, üdülés, nyugdíjpénztári támogatás, egyösszegű

beiskolázási segély stb.), kivéve, ha a kollektív szerződésben szerepelnek ezek. Ebben az esetben ugyanis kötelező adni.

Nem szabad feladni azt a törekvést sem, hogy az adható és címpótlékok, a teljesítménypótlék is egyre több helyen kerüljenek bele a költségvetésbe. Legalább ott történjenek ez irányú kezdeményezések, ahol korábbi intézménymegszüntetés, átszervezés stb. révén önkormányzati megtakarítások születtek.

Fel kell hívni a figyelmet arra is, hogy *a közalkalmazotti bértábla ugyan csak április 1-től emelkedik, de a 62 500 (A1) forintos minimálbért már januártól kell fizetni. Ezért nemcsak a fizetési osztályt, fokozatot átlépőket, hanem a minimálbért el nem érő közalkalmazottakat is figyelembe kell venni az év eleji besorolásoknál.*

A jutalmazás lehetőségei változatlanok: élni lehet az Áht 58. § (5) bekezdés szerinti maximálisan 8 %-os kerettel, de tervezni kell a minőségi munkáért való keresetkiegészítést [költségvetési törvény 63. § (1) 5250,- Ft/pedagógus/hónap], és létezik a költségvetési törvény 60. § (2) bekezdése szerint az Áht 93/A. §-ban foglalt, előző évi bázis előirányzat 2%-os kerete is. A közoktatási törvény 19. § (6) bekezdésében meghatározott, a pedagógusok szakkönyvvásárlásához kapcsolódó támogatás idén is 14 000,- Ft, amit a fenntartó biztosít a kormány által meghatározott feltételek szerint [20/1997. (II.16.) Korm.r.]. A kormányrendelet szerint ezt az összeget nem terheli elszámolási kötelezettség.

A 2006. évi költségvetési törvényben biztosított normatívák, támogatások, SZJA-alapból való részesedés nagyon ellentmondásosan értékelhetők. Az átengedett SZJA 40%-os, a lakhelyen maradó SZJA 10%-os, a normatíván elosztott SZJA 30%-os mértéke, a települések, megyék SZJA-kiegészítése, részesedése százalékos arányban nem nagyobb, de összegében 4-5 százalékkal több forrást jelent. Az áprilistól emelkedő közalkalmazotti bértábla átlagosan 3,01%-os növekedése (költségvetési törvény 22. sz. melléklet) igen szórt. A legnagyobb arányú az A fizetési osztályban (4,86%), legkisebb a G fizetési osztályban (2,29%). Forintosítva ez már másként mutat: A1 2 900 Ft, a J14 pedig 5 370 Ft). *A normatívákról készített összeállításunk a PL-útműtató III. oldalán található. A 2005. április 1-től hatályba lépő közalkalmazotti illetménytáblát a PL-útműtató II. oldalán adjuk közre. A minimálbér, a nemzetgazdasági és pedagógus-átlagkeresetek összefüggéseit, arányait lapunk hátsó borítóján találhatják meg.*

Az óvodai nevelés, iskolai oktatás támogatása a tavalyi szinten maradt, de a 2005. szeptember 1-től járó 10 000 Ft-os kiegészítés elveszett. Jelentősen csökkent a kollégiumok normatív támogatása és a pedagógus-továbbképzés, hosszas viták után maradhatott meg a művészeti oktatási normatívák támogatása. Tavalyi szintű a napközi és a kisebbségi oktatásé is. Az intézményi közétkeztetés megemelt normatívája tartalmazza a 2005. szeptember 1-jétől az 1-4 osztályosok ingyenes vagy mérsékelt étkezéshez juttatásra adott költségeket. Változott a tankönyvtámogatás rendszere, csak az ingyenes ellátásnak lett egységes támogatása. Megmaradt továbbra is a tartós tankönyvek beszerzésének alsó határa. Ezért is nagyon átgondolt helyi tankönyv-támogatási rendszert kell kialakítani, a hangsúlyt a több évig kölcsönbe adott tankönyvek beszerzésére ajánlatos helyezni. A költségvetés 5. sz. mellékletében az ECDL vizsgadíjak visszatérítésére, az érettségi vizsgák lebonyolítására, nemzetiségi iskolák fenntartására vannak források.

Tekintettel arra, hogy egyre több nevelési-oktatási intézményt érint a többcélú kistérségi társulások és az intézményi társulások létrejöttének folyamata, a költségvetési törvénynek a kistérségi társulások közoktatási feladatai támogatására vonatkozó részeivel külön foglalkozunk. A törvény 3. sz. mellékletének 21/B pontja az alapszabályok mellett 45 000 Ft/fő támogatást biztosít (lásd összeállításunkat is) az intézményi társulás óvodájába, általános iskolájába járó gyermekek, tanulók számára. Ezt az intézmény székhelye szerinti önkormányzatnak a társulásban részt vevő intézményekbe járó gyermeklétszám után kell igényelnie. A társulás intézményeibe járó városi gyermekek, tanulók után azonban ez a hozzájárulás nem jár. Az igénylés feltétele a közös megállapodás alapján történő üzemeltetés, az intézményi költségvetések közös meghatározása.

A költségvetési törvény 8. sz. mellékletében további támogatásokat találunk. Ezen összegeket a kistérségi társulásban 2006. január 31-jén részt

vevő települések az általuk vállalt feladatok alapján igényelhetik. Ezt az időpontot követően négyhavi támogatást kapnak azok a települések, amelyek legkésőbb 2006. szeptember 1-jétől a közoktatásiintézmény-társulási szervezetbe kerülnek. A kistérségi társulás, illetve intézményi társulás által fenntartott óvodába, iskolába járó gyermekek ellátásához e rovaton kapcsolódó támogatás 65 000 Ft/fő. Ez teljes mértékben azon gyermekek után vehető igénybe, akiknek lakóhelye nem az intézmény helye szerinti településen van. Az intézmény székhelyén állandó lakóhellyel rendelkező gyermekek után az alaptámogatás 50%-át lehet felvenni. Amennyiben a kistérségi intézményi társulás iskolabusz üzemeltetéséről gondoskodik vagy a tanulók utaztatását iskolabusz-szolgáltatás vásárlásával biztosítja, az utaztatott gyermekek után az *alaptámogatás összegével azonos a további támogatás. E normatívák igénybevételével kapcsolatban azonban csoport- és osztálylétszám-korlátokat is találunk, ugyanis csak az alábbi feltételeket teljesítő többcélú kistérségi társulás vagy intézményi társulás élhet ezzel a segítséggel.*

Az óvodákban az óvodai csoportok átlaglétszámának el kell érnie legalább a közoktatási törvény 3. számú melléklete szerinti átlaglétszámnak

- a 2005/2006. nevelési évben indított első óvodai nevelési évben a 75%-át, a második és harmadik nevelési évben együttesen az 50%-át,
- a 2006/2007. nevelési évben indított első és a második óvodai nevelési évben együttesen a 75%-át, a harmadik nevelési évben az 50%-át.

Az általános iskolákban az osztályok átlaglétszámának el kell érnie legalább a közoktatási törvény 3. számú melléklete szerinti átlaglétszámának

- a 2005/2006. tanévben indított 1. és 5. évfolyamokon a 75%-át, a 2-4., illetve 6-8. évfolyamokon együttesen az 50%-át,
- a 2006/2007. tanévben indított 1-2. és 5-6. évfolyamokon együttesen a 75%-át, a 3-4. és 7-8. évfolyamokon együttesen az 50%-át.

2005-ben végre nem a költségvetési törvényhez csatoltan módosították a közoktatási törvényt, hanem külön jogszabályban, ennek ismertetésére lapunk következő számában térünk ki.

Köztudott, hogy a költségvetések készítése mindenhol erőltetett menetben folyik, a legkevesebb idejük az intézményeknek van. Üdvös lenne, ha ott is a kollektív bölcsesség, a véleménykérés jobbítaná a tervezeteket. Ha így készülnek a költségvetések, akkor remélhetjük, hogy az intézményvezetők és a PSZ-tisztségviselők együtt, egymást segítve, támogatva, eredményesen tudják képviselni érdekeiket, és meg tudják győzni az önkormányzati testületeket arról, hogy valóban stratégiai ágazat az oktatás, s a helyi forrásokból is áldozni kell rá. A közös tervezés, a közös érdekképviselet záloga lehet annak is, hogy tervszerű, gazdaságos, hatékony legyen a kiizzadott, kompromisszumos büdzsék felhasználása is.

Összegezve a 2006. évi költségvetéssel kapcsolatos tennivalókat, megállapíthatjuk, hogy most sem vagyunk könnyű helyzetben. Nyilvánvaló, hogy a helyi érdekegyeztetés során sem fogadnak el minden PSZ-javaslatot, mint ahogy az országosan is csak néhány szerény eredménynek „örülhetünk”. Kiszámú normatívát (pl. a kollégiumi, nemzetiségi és roma kisebbségi oktatás, alapfokú művészetoktatás, pedagógus-továbbképzés) az eredetileg betervezett javaslathoz képest sikerült növelni, ám egyáltalán nem lehetünk elégedettek ezzel. A pedagógus-szakvizsga, -továbbképzés normatívája például az eredetileg javasolt 9 400 Ft helyett 11 700 Ft/főre emelkedett, de jelentősen elmarad a tavalyi 15 000 forinttól. A béralku során is kompromisszumos megoldás született. Az április 1. napjától átlag 3%-kal növekvő közalkalmazotti illetménytábla a 2006. évre többet hoz, mint a kormány által eredetileg szeptember 1-től javasolt 4, majd 5%, ám ez is csak a szintentartást eredményezi, és csak a 2005. szeptemberi 4,5%-os emelés áthúzódo hatásával együtt fog eredményezni bizonyos mértékű reákereset-gyarapodást.

A 2006.április 1-jétől hatályos közalkalmazotti illetménytáblázat

(A fizetési osztályok első fizetési fokozata szerinti garantált illetmények havi összege forintban, valamint a fizetési fokozathoz tartozó szorzószámok.)

Fizetési fokozatok	Fizetési osztályok									
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	62 500	66 300	68 500	70 800	82 300	114 600	120 400	123 200	137 500	151 800
2.	1,025	1,0375	1,0375	1,0375	1,0375	1,04	1,04	1,06	1,06	1,06
3.	1,050	1,0750	1,0750	1,0750	1,0750	1,08	1,08	1,12	1,12	1,12
4.	1,075	1,1125	1,1125	1,1125	1,1125	1,12	1,12	1,18	1,18	1,18
5.	1,100	1,1500	1,1500	1,1500	1,1500	1,17	1,17	1,24	1,24	1,24
6.	1,125	1,1875	1,1875	1,1875	1,1875	1,22	1,22	1,30	1,30	1,30
7.	1,150	1,2250	1,2250	1,2250	1,2250	1,27	1,27	1,36	1,36	1,36
8.	1,175	1,2625	1,2625	1,2625	1,2625	1,32	1,32	1,42	1,42	1,42
9.	1,200	1,3000	1,3000	1,3000	1,3000	1,37	1,37	1,48	1,48	1,48
10.	1,225	1,3375	1,3375	1,3375	1,3375	1,42	1,42	1,54	1,54	1,54
11.	1,250	1,3750	1,3750	1,3750	1,3750	1,47	1,47	1,60	1,60	1,60
12.	1,275	1,4125	1,4125	1,4125	1,4125	1,52	1,52	1,66	1,66	1,66
13.	1,300	1,4500	1,4500	1,4500	1,4500	1,57	1,57	1,73	1,73	1,73
14.	1,325	1,4875	1,4875	1,4875	1,4875	1,62	1,62	1,80	1,80	1,80

A 2006.április 1-jétől hatályos közalkalmazotti illetménytáblázat bértételei (Ft/hó)

Fizetési fokozatok	Fizetési osztályok									
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	62 500	66 300	68 500	70 800	82 300	114 600	120 400	123 200	137 500	151 800
2.	64 100	68 800	71 100	73 500	85 400	119 200	125 200	130 600	145 800	160 900
3.	65 600	71 300	73 600	76 100	88 500	123 800	130 000	138 000	154 000	170 000
4.	67 200	73 800	76 200	78 800	91 600	128 400	134 800	145 400	162 300	179 100
5.	68 800	76 200	78 800	81 400	94 600	134 100	140 900	152 800	170 500	188 200
6.	70 300	78 700	81 300	84 100	97 700	139 800	146 900	160 200	178 800	197 300
7.	71 900	81 200	83 900	86 700	100 800	145 500	152 900	167 600	187 000	206 400
8.	73 400	83 700	86 500	89 400	103 900	151 300	158 900	174 900	195 300	215 600
9.	75 000	86 200	89 100	92 000	107 000	157 000	164 900	182 300	203 500	224 700
10.	76 600	88 700	91 600	94 700	110 100	162 700	171 000	189 700	211 800	233 800
11.	78 100	91 200	94 200	97 400	113 200	168 500	177 000	197 100	220 000	242 900
12.	79 700	93 600	96 800	100 000	116 200	174 200	183 000	204 500	228 300	252 000
13.	81 200	96 100	99 300	102 700	119 300	179 900	189 000	213 100	237 900	262 600
14.	82 800	98 600	101 900	105 300	122 400	185 700	195 000	221 800	247 500	273 200

Az önkormányzatok közoktatással összefüggő állami költségvetési forrásai

Az összeállítás a 2006. évi költségvetési törvény 3., 5. és 8. számú melléklete, illetve 60. és 63. §-ai alapján készült.

Területek, Jogcímek	Normatív támogatás			
	2004. (Ft/fő)	2005. (Ft/fő)	2006. (Ft/fő)	
3. sz. melléklet				
15. Óvodai nevelés	10 000 Ft/fő kiegészítés 2005. szept. 1-től dec. 31-ig	189 000	199 000/10 000	199 000
16. Iskolai oktatás				
a) 1-4 évfolyamon	10 000 Ft/fő kiegészítés 2005. szept. 1-től dec. 31-ig	193 000	204 000/10 000	204 000
b) 5-8 évfolyamon	10 000 Ft/fő kiegészítés 2005. szept. 1-től dec. 31-ig	202 000	212 000/10 000	212 000
c) 9-13 évfolyamon		248 000	262 000	262 000
d) iskolai szakképzés, elmélet		197 000	210 000	210 000
e) iskolai szakmai gyakorlati képzés		106 000	112 000	112 000
17. Különleges gondozás keretében nyújtott ellátás				
a) gyógypedagógiai ellátás ált.isk. és óvoda	10 000 Ft/fő kieg. 2005. szept. 1-től dec. 31-ig	444 000	464 000/10 000	464 000
gyógypedagógiai középokon			464 000	464 000
b) korai fejlesztés, gondozás		235 000	240 000	240 000
c) fejlesztő felkészítés			325 000	325 000
18. Alapfokú művészoktatás				
a) zeneművészeti ág		105 000	105 000	105 000
b) képző-, iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág		68 000	59 000	59 000
19. Kollégiumok közoktatási feladatai				
a) kollégiumi externátusi nevelés, oktatás		332 000	220 000	318 000
kollégiumi szállás			130 000	
b) Arany János-program			440 000	730 000
c) Arany János OM program szerint			660 000	987 000
d) Sajátos nevelési igényű tanulók kollégiumi nevelése, oktatása		710 000	520 000	645 000
20. Hozzájárulások egyéb közoktatási nevelési, oktatási feladatokhoz				
a) általános iskolai napközi		22 000	23 000	23 000
b) különleges helyzetűek			20 000	20 500
c) nem magyar nyelvű és roma kisebbségi oktatás			45 000	45 000
21. Egyéb hozzájárulások				
a) óvodai, iskolai bejáró				15 000 Ft/hó
b) intézményi társulás óvodájába, iskolájába járók (közös üzemeltetés esetén)				45 000 Ft/hó
c) kistelepülések (1500 fő lakosságszám alatt)				45 000 Ft/hó
d) kistelepülések (1501–3000 fős lakosságszám esetén)				25 000 Ft/hó
22. Gyermekek- és ifjúságvédelemmel összefüggő juttatások				
a) intézményi közétkeztetés			20 000	55 000
normatív kedvezményre			30 000	
ingyenes óvodai			60 000	
b) tanulók ingyenes tankönyvellátása				
1-13. szakiskola 9-10. és nappali szakképző évfolyam		2 400	2 400	10 000
kiegészítés				
1-4 évfolyam			3 600	
5-8 évfolyam			7 200	
9-13 évfolyam			9 600	
5. sz. melléklet (Márc. 15-ig OM–BM–PM rendelet az igénylés, folyósítás, elszámolás szabályairól)				
23. Az érettségi és a szakmai vizsgák lebonyolításának támogatása				1 278,0 millió forint
5/28. Szakmai és informatikai fejlesztési feladatok		2 600	2 600	5 400 millió forint
8. sz. melléklet				
I.1. Pedagógus szakvizsga, -továbbképzés		15 000	15 000	11 700
b) középiskolai pedagógusok kétszintű érettségire való felkészítése			10 000	
I.3. Pedagógiai szakszolgálat				1 020 000 Ft/fő
II. 3. Szociális továbbképzés és szakvizsga				9 400 Ft/fő
V.22. Többcélú kistérségi társulások (intézményi társulások) közoktatási feladatai (átlaglétszámárányhoz kötött normatíva)				65 000 Ft/fő
Kistérségi nevelési, gyógypedagógiai tanácsadás, logopédiai ellátás, fejlesztés				9 000 Ft/fő/szakszolgálat
Illetménypótlék számítási alapja (Költségvetési törvény 60. §-a)		18 200	18 900	19 600
Kiemelt munkáért keresetkiegészítés (Költségvetési törvény 63. §-a)		5 000/5 250	5 000/5 250	5 250
Pedagógusszakkönyv-vásárlás (Költségvetési törvény 63. §-a)		14 000	14 000	14 000

MUNKAJOGI KÉRDÉSEK

Irányelv a munkavégzés alapjául szolgáló szerződések minősítéséhez

A foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter, valamint a pénzügyminiszter 700/2005. (MüK. -) FMM-PM együttes irányelve a munkavégzés alapjául szolgáló szerződések minősítése során figyelembe veendő szempontokról

A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.) 75/A. §-ában, valamint az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 1. §-ának (7) bekezdésében foglalt szerződés-minősítésnek a jogalkalmazás során történő végrehajtása érdekében a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 55. §-ának (2) bekezdése alapján a következő irányelvet adjuk ki.

I. Alkalmazandó jogszabályi rendelkezések

1. A munkaügyi ellenőrzés esetén az Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség, illetve területi szervei a hatósági ellenőrzés során megállapított körülmények alapján minősítik a munkavégzés alapjául szolgáló jogviszonyokat. A munkaügyi ellenőrzés alapján induló közigazgatási eljárásban: a munkavégzésre irányuló szerződés típusát alapvetően az Mt. 75/A. §-ának (2) bekezdése alkalmazásával kell meghatározni. Az idézett törvényhely szerint a szerződés típusát elnevezésétől függetlenül, az eset összes körülményeire - így különösen a felek szerződéskötést megelőző tárgyalásaira, a szerződés megkötésekor, illetve a munkavégzés során tett jognyilatkozataira, a tényleges munkavégzés jellegére, az Mt. 102-104. §-aiban meghatározott jogokra és kötelezettségekre - tekintettel kell megítélni, illetve megállapítani. Az Mt. 102-104. §-ai állapítják meg a munkáltatónak és a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben megjelenő főbb kötelezettségeit. Ezeknek a kötelezettségeknek a megléte meghatározó a munkavégzésre irányuló jogviszony minősítésekor. Az átminősítéshez alapvetően a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Met.) 6. § (1) bekezdésének h) pontja szerinti jogkövetkezmény kapcsolódik.

2. Az adóellenőrzés során az APEH - ellentétben a munkaügyi ellenőrzéssel - nem minősíti át a munkavégzés alapjául szolgáló szerződéseket, azonban, amennyiben azt állapítja meg, hogy a polgári jogi keretek (pl. vállalkozás, megbízás) közötti munkavégzés jellege a munkajog tartalmi elemeit tükrözi, az adó- és járulékkövetkezmények tekintetében a munkaviszony esetében alkalmazandó szabályokat, továbbá az Art. által meghatározott jogkövetkezményekre vonatkozó rendelkezéseket alkalmazza. Az adóellenőrzés alapján induló közigazgatási eljárásban: alkalmazni kell az Art. 1. §-ának (7) bekezdésében meghatározott alapelvet, mely szerint "a szerződést, ügyletet és más hasonló cselekményeket valódi tartalmuk szerint kell minősíteni. Az érvénytelen szerződésnek vagy más jogügyletnek az adózás szempontjából annyiban van jelentősége, amennyiben gazdasági eredménye kimutatható." A munkavégzés alapjául szolgáló szerződések tényleges tartalmát tehát mind a munkaügyi ellenőrzést lefolytató hatóság, mind pedig az adóhatóság vizsgálja az általuk alkalmazandó jogszabályok alapján.

3. A munkavégzésre irányuló, a polgári jog körébe tartozó jogviszonyok és a munkaviszony elhatárolását mindenkor csak egyedi jelleggel, a jogviszony tényleges tartalmi elemeinek átfogó vizsgálatával lehet elvégezni. A Met. 1. § (5) bekezdése a munkaügyi felügyelő részére biztosítja azt a hatáskört, hogy a tényállás alapján az ellenőrzés megkezdésekor fennáll - a foglalkoztató és a részére munkát végző személy közötti, illetve a munkavállalónak munkavégzés céljából történő átengedése alapjául szolgáló - jogviszonyt, valamint a tényleges foglalkoztatás alapján létrejött kapcsolatot minősítse. A minősítés az ellenőrzéskor fennálló jogviszony alapján történhet.

II. A szerződéstípus megválaszthatóságának általános kérdései

1. A munkavégzésre irányuló jogviszonyt - a szerződés típusának minősítésekor - összességében kell vizsgálni. A jogviszony alapján ellátandó tevékenység jellege és feltételei határozzák meg, hogy az adott munkavégzésre mely jogviszony választható. Amennyiben a tevékenység jellege megengedi, a felek a szerződési szabadság alkotmányos joga alapján élhetnek azon jogukkal, hogy a szerződés típusát közös akaratallal megválasszák. A szerződés alapján ellátott tevékenység szerepét a jogviszony minősítésénél a bírósági gyakorlat is megerősíti.

2. Amennyiben a tevékenység jellege nem teszi lehetővé a szerződés típusának megválasztását, a felek polgári jogi szerződéskötésre utaló

egyező nyilatkozata esetén is megállapítható a munkajogviszony fennállása, mivel a felek egyező akarata sem vonhatja ki a munkajog hatálya alól a munkavégzést. Ennek megfelelően a szerződő felek akaratának csak akkor van jelentősége, ha a tevékenység jellege megengedi a típusválasztást, ekkor alapvetően az a körülmény vizsgálendő, hogy a felek feltehető akaratát ténylegesen az általuk megkötött szerződéstípus, illetve az általuk létesített jogviszony létrehozására irányult-e. Ebben az esetben különösen meghatározóak a szerződéskötés és a munkavégzés során tett nyilatkozatok. Ilyen nyilatkozat lehet például a foglalkoztatott kifejezett igénye a munkaszerződés-kinevezés iránt, amely helyett - annak érdekében, hogy a foglalkoztatás lehetőségét ne veszítse el - vállalkozási szerződés elfogadására kényszerül ("kényszerszállalkozás").

3. Fontos kiemelni, hogy egyes jogszabályok rendelkezése alapján meghatározott tevékenységek kizárólag csak a jogszabály alapján meghatározott jogviszonyban láthatóak el. Ilyen például a Kjt. hatálya alá tartozó munkáltató tevékenységi körébe tartozó, rendszeresen jelentkező feladatok közalkalmazotti jogviszony keretében láthatóak el.

A típuszabadság tehát nem jelentheti azt, hogy a polgári jogi szerződéssel létrehozott jogviszony tényleges tartalma ellentétbe kerüljön annak választott, jogszabály szerinti típusával. Amennyiben ugyanis a felek jogviszonya - a megkötött szerződés típusával ellentétben - a megnevezett jogviszonytól eltérő, más típusú jogviszony tartalmi elemeit foglalja magában, a megkötött szerződés színtel, azaz semmis. Ebben az esetben a szerződést, illetve a jogviszonyt az általa leplezett szerződés - az adott esetben munkaszerződés közalkalmazotti jogviszony alapján - kell megítélni. Az ítélkezési gyakorlat szerint: az elvégzendő munka természete nem zárja ki a vállalkozási jogviszony létesítését, a létrejött jogviszony jellege megítélésénél azonban nem a felek által megkötött szerződés elnevezésének, hanem annak van jelentősége, hogy a foglalkoztatásban a polgári jogi jogviszony elemei érvényesültek-e. Az adott esetben ennek hiányában a vállalkozásnak nevezett jogviszony a perbeli bizonyítékok alapján munkaviszonynak tekintendő.

4. Az adózással való összefüggéseket érintően fontos rámutatni arra, hogy az adózás, valamint egyes adónemek - köztük az ekho - választásának lehetősége a munkavégzésre irányuló jogviszonynak csupán a következménye. Az egyes minősítő jegyek önmagukban nem eredményezik egyik vagy másik adózási forma érvényesülését, általában a jogviszony, illetőleg a jogviszonyt létesítő megállapodás tényleges tartalma dönti el azt, hogy arra milyen adózási szabályokat kell alkalmazni. Az ekho esetében egyebekben a végzett tevékenységtől függően mind munkaviszony, mind polgári jogviszony keretében lehetőség van az ekho választására.

III. A hatóság eljárása az ellenőrzés során

1. A hatósági ellenőrzés során az eljáró hatóságok elsődlegesen a foglalkoztatás tényleges körülményeit tisztázzák, majd az eljárás lefolytatásához szükséges iratokat szerzik be. Az iratok megvizsgálását követően azok tartalmát összevetik a munkáltató adott telephelyén a munkavégzésre és annak körülményeire vonatkozóan megállapítható tényekkel. Az iratok beszerzését, a tanúk meghallgatását és az eljárás lefolytatásához szükséges tényhelyzet rögzítését követően kerülhet sor annak tisztázására, hogy valamely munkavállaló foglalkoztatása céljából megkötött szerződések tartalma valóban megfelel-e a szerződés elnevezésének.

2. A szerződések minősítésénél az ellenőrzés során megállapított valamennyi releváns tény, illetve a polgári jogviszonyok és a munkaviszony minősítő jegyeit - azon belül az elsődleges és a másodlagos minősítő jegyeket - az elsődleges szempontok prioritása mellett, egyenként és összességében is kell vizsgálni és mérlegelni. A minősítő jegyeket eltérő súllyal az ellenőrzés által érintett eset körülményeitől függően kell értékelni, ez határozza meg, hogy mely minősítő jegyek lesznek döntőek az eljárás során (pl. hiába dönt a munkavégzés helyéről vagy munkaidejének felhasználásáról a munkát végző, ha egyébként tevékenységét a munkáltatói szervezetbe, hierarchiába integráltan, kizárólag utasítások alapján

végzi). Önmagában egyetlen ismérv sem meghatározó, az egyes kritériumok fennállását vagy hiányát önmagukban kell megvizsgálni. Ezt követően a tényállás teljessége alapján lehet megállapítani a munkavégzésre irányuló jogviszony alapjául szolgáló szerződés típusát.

A munkaügyi és az adóellenőrzés során a munkaviszony lényeges tartalmi elemeinek megállapítása, valamint a szerződés típusának meghatározása érdekében az eljáró hatóságoknak, illetve az ellenőrzést lefolytató és az ügyben hozott határozatot előkészítő és kiadmányozó köztisztviselőknek különösen a következő, a IV. pont szerinti szempontokat szükséges vizsgálniuk.

IV. A munkaviszonyt, közalkalmazotti jogviszonyt meghatározó jellemzők

1. Általános megállapítások

1.1 A tevékenység jellegétől függően a munkavégzésnek a gyakorlatban általában két fő típusát különböztethetjük meg. Az egyik esetben a munkát végző személy valamely termék vagy szolgáltatás nyújtására vállal kötelezettséget, mely mögött önálló, a megbízótól, a megrendelőtől elkülönült tevékenység húzódik meg. Ezzel szemben a másik esetben – munkaviszony, közalkalmazotti jogviszony esetén – a munkát végző személy munkaerjét bocsátja áruba, a tevékenysége önállóan, függő munkaként jelenik meg. Az előbbi esetben a felek egymás mellé rendeltései polgári jogi jogviszonyt, a másik esetben a hierarchikus alá-fölérendeltség munkaviszonyt, közalkalmazotti jogviszony létrejöttét eredményezi.

1.2 A munkaviszonyt, közalkalmazotti jogviszonyt minősítő jegyek között megkülönböztethetünk elsődleges és másodlagos minősítő jegyeket. Az elsődleges minősítő jegyek önmagukban meghatározóak lehetnek a jogviszony minősítése szempontjából, a hatósági ellenőrzés eredményeképpen tényként való megállapításuk egyértelműen munkaviszony fennállására utal. E minősítő jegyek tehát általában, más minősítő szempontok fennállása nélkül is alátámasztják a munkaviszony létét. Ehhez képest a másodlagos minősítő jegyek egyedülállóan nem feltétlenül meghatározóak, sokszor csak más, a munkaviszony fennállására utaló minősítő jegyekkel együttesen eredményezhetik a jogviszony munkaviszonnyá történő minősítését. Általánosságban megállapítandó: a munkaviszony minősítő jegyei azonosak a közszolgálat munkavégzésre irányuló jogviszonyai meghatározó kritériumaival. A munkaviszony lényeges minősítő jegyei – a felek közötti alá-fölérendeltség, a munkavégzés rendszeressége, állandó jellege, a munkavégzés helyének, idejének, a munkakörnek a meghatározása, a munkavállaló rendelkezésre állási kötelezettsége, a munkáltató utasítási joga, a személyes munkavégzés – megvalósultak [BH2003. 269].

1.3 Általános jogelv, hogy a szerződéseket valóságos tartalmuk szerint kell megítélni, és minden olyan szerződés, amely megjelenésében nem a valóságos szerződési akaratot hordozza, színlelt szerződés, amely semmisnek tekintendő. Minden olyan szerződés, amely megjelenésében nem a valóságos szerződéses tartalmat hordozza, vagyis ahol a nyilatkozatban kifejezendő akarat a nyilatkozó valódi akaratától eltér – színlelt szerződés. Ezt az általános jogelvet erősítette meg több döntésében a bírósági gyakorlat is. Adóügyben hozott határozatában több esetben mondta ki a bíróság, hogy "az adóhatóságnak a szerződést, az ügyletet és más hasonló cselekményt valódi tartalmuk szerint kell minősíteni, ami olyan általános jogelv, amelynek az Art-ben történő külön kimondása nélkül is érvényesülnie kell. Minden olyan szerződés, amely megjelenésében nem a valóságos szerződéses tartalmat hordozza, vagyis ahol a nyilatkozatban kifejezendő akarat a nyilatkozó valódi akaratától eltér – színlelt szerződés" [AEÉ 1996/10]. Munkaügyi perben eljárva mondta ki a bíróság, hogy "a szerződés jogi minősítése során nem annak elnevezéséből vagy szóhasználatából, hanem az abban kikötött szolgáltatások tartalmi elemeiből, a felek által meghatározott jogok és kötelezettségek természetéből kell kiindulni" [BH2005. 102].

2. Elsődleges minősítő jegyek

• **A tevékenység jellege, a munkakörként történő feladat meghatározás [Mt. 76. § (5) bekezdés, 103. § (1) bekezdés a) pont.]**

A végzett munka jellege meghatározó a szerződés típusa szempontjából. Munkaviszony esetében az ellátandó feladat, illetve tevékenység közvetlenül és konkrétan a munkakör által meghatározott. Az ellátandó feladat folyamatosan, ismétlődően jelentkezik. A munkaviszonyt meghatározó minősítő jegy a munkavégzés tartalma alapján megjelenő rendszeresség. A munkavállaló nem egy ügyet gondoz, általában nem egy konkrét feladat ellátására, illetve munkavégzéssel elérhető eredmény

teljesítésére szerződik, hanem egy adott munkakör folyamatos ellátására. A munkakör azoknak a feladatoknak, tevékenységeknek az összességét jelenti, melyeknek ellátására, elvégzésére a munkáltató alkalmazottját kötelezheti. A munkakör, mint tevékenység-összesség a polgári jogtól idegen fogalom, a megbízási, vállalkozási szerződések általában egy-egy konkrét munkára, megrendelésre szólnak. A munkaviszony keretében általában nem a konkrét feladat, hanem a munkakör meghatározott, az ebbe tartozó egyes tevékenységek ellátására utasíthat a munkáltató. Amennyiben a megbízási vagy vállalkozási szerződésben foglalt egyedi ügyek, feladatok ténylegesen egy adott munkakör betöltését jelentik, a felek között munkaszerződés jött létre. Idegen a polgári jogágtól továbbá, hogy a munkát végző – jogszabályi garanciák figyelembevételével – egyoldalúan kötelezhető olyan feladatokra, melyekre a szerződése nem vonatkozik. Munkaviszony esetén ugyanis maga az Mt. biztosít minderre lehetőséget – különösen az átirányítás, a kirendelés és a kiküldetés szabályaival. A polgári jog által szabályozott munkavégzés esetén a szerződés "egyeduralkodó", attól eltérni csak közös megegyezéssel lehet. A munkajogban a törvény teremti meg a munkaszerződés módosításnak nem minősülő, de az attól eltérő átmeneti alkalmazás lehetőségét.

A jogviszonyban ellátott tevékenység jellegén, illetve azon, hogy ez a tevékenység munkakör jellegűt-e vagy eseti feladat ellátására vonatkozik, nem változtat az, hogy a munkához a munkát végző személy munkaközvetítő hatóságon vagy magán-munkaközvetítő ügynökségen keresztül jut hozzá. A közvetítés ténye a tevékenység munkakör vagy eseti feladat jellegén nem változtat. A jogviszony mindaddig polgári jogi jellegű marad, míg a feladat ellátása eseti, egy munka, illetve rendszertelenül jelentkező, de behatárolható időtartamra szóló tevékenységként jelentkezik. Ezzel szemben a feladat munkakör jellege, rendszeressége, folyamatosan ismétlődő volta más, a munkaviszonyra jellemző minősítő jegyek egyidejű fennállása mellett egyértelműen a munkaviszonyt valószínűsíti.

Egy bírósági eset tükrében a munkakörnek különösen fontos jelentősége van a jogviszony minősítése szempontjából. Olyan eseteket, amikor a munkáltatónál az ún. kettős jogviszonyban történő foglalkoztatás esete valósul meg, tehát a munkáltató részben munkaviszony, részben megbízási szerződés keretében ugyanannak a feladatnak az ellátására foglalkoztatja a munkát végző személyt, amire a munkaviszonya szerinti munkakörébe tartozik, leplezett szerződésnek kell tekinteni, mivel a felek akaratára ténylegesen a munkaviszonyban történő foglalkoztatásra irányult.

• **A személyes munkavégzési kötelezettség [Mt. 103. § (1) bekezdés d) pont]**

Szemben a polgári jog megbízásával vagy vállalkozásával, munkaviszonyban az alkalmazott helyett, alvállalkozót nem vehet igénybe. Mindez elkülönítendő attól a munkáltatói lehetőségtől, hogy átirányítás keretében a munkavállaló munkakörébe nem tartozó feladatok ellátására, helyettesítésre is kötelezhető átmenetileg. A munkavállaló a feladatot személyesen köteles ellátni, helyett nem állíthat. Mind a vállalkozási, mind a megbízási szerződések esetében – némely esetben, a felek megállapodásában kikötött korlátok között – a teljesítésben más személy (alvállalkozó, teljesítési segéd) közreműködhet.

Ugyanakkor a helyettes vagy alvállalkozó igénybevételének a szerződésben történő kikötése sem feltétlenül támasztja alá a polgári jog keretei közötti munkavégzést. Ha például a felek által kötött szerződésben szerepel, hogy a munka végzésére kötelezettséget vállaló szerződő fél vállalja a helyettes állítását, azonban a szerződés hatályának fennállása alatt helyettes állításra egyáltalán nem kerül sor, vagy a helyettes állításáról ténylegesen a megrendelő/megbízó gondoskodik, ez további minősítő jegyek fennállása esetén a munkaviszony fennállását alátámasztó körülmény lehet.

Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a személyes munkavégzési kötelezettség az ellátandó feladat jellege alapján megjelenhet a polgári jogi keretek közé tartozó munkavégzés esetében is. Egy adott ügy ellátása vagy tevékenység végzése során meghatározó lehet a munkát végző személye, így harmadik személy igénybevétele a teljesítéshez a megbízási, illetve a vállalkozási szerződésbe ütközne (pl. egy színdarab szerepének eljátszása, előadás tartása egy konferencián, egy műalkotás elkészítése). Ekkor is meghatározóak a szerződés minősítésének további jegyei, azaz a személyhez kötött munkavégzésnek egy adott ügy – akár tartós – ellátásához, vagy eredmény eléréséhez kell kapcsolódnia.

• **Foglalkoztatási kötelezettség a munkáltató részéről, a munkavállaló rendelkezésre állása [Mt. 102. § (1) bekezdés, 103. § (1) bekezdés a) pont].**

Munkaviszony fennállása esetén a munkáltatót foglalkoztatási kötelezettség terheli, köteles a munkavállalót a munkaviszony fennállásának tartama alatt munkával ellátni. Ilyen általános kötelezettség polgári jogi jogviszonyok esetében nem áll fenn. A munkavállalót rendelkezésre állási kötelezettség terheli. Köteles az előírt helyen és időben, munkára képes állapotban megjelenni, a munkaidő alatt munkavégzés céljából a munkáltató rendelkezésére állni. Mindez a polgári jog körébe tartozó munkavégzésre irányuló jogviszonyok vonatkozásában nem tekinthető meghatározó kötelezettségnek, nem önmagában a jelenlét, a munkavégzésre történő készen állás, hanem szerződés szerinti szolgáltatás biztosítása, munkával elérhető eredmény a fő és meghatározó kötelelem. Ezzel ellentétben, a munkajog szerint a munkáltató részére történő rendelkezésre állás az egyik legfontosabb kötelezettség, mindennek elmulasztása vagy pontatlan teljesítése súlyos jogkövetkezményekkel járhat. Az igazolatlan távollét esetén nem mentesíti a munkavállalót a kötelezettségesség alól az a körülmény, hogy a mulasztott időszakban a munkáltató munkával egyébként sem látta volna el a munkavállalót.

• **Alá-fölérendeltségi viszony [Mt. 104. §].**

A munkavállaló munkaszerződés alapján a munkaadó szervezetében dolgozva látja el feladatait, jellemző a hierarchikus kapcsolat. Az alá-fölérendeltség viszonyát többnyire a munkáltató belső szervezeti rendje (pl. szervezeti és működési szabályzat) rögzíti. Megállapítható az alkalmazott ún. munkaszervezeti függősége, a tevékenységet a munkáltató szervezetéhez kötődően végzi. Így általában a munkavállaló egy meghatározott szervezeti egység (pl. osztály, igazgatóság) beosztottjaként jár el a munkakörébe tartozó feladatokban, továbbá eltérő szinteken maga is gyakorolhat egyes munkáltatói jogokat. Amennyiben a munkaügyi, illetve az adóellenőrzés során megállapítható, hogy a munkát végző személyt megilleti egyes munkáltatói jogok gyakorlásának lehetősége, úgy ez a körülmény - a társasági jog alapján munkát végzők kivételével - a munkaviszony fennállását támasztja alá.

A munkavállaló és a munkáltató között jellemzően szigorú alá-fölérendeltségi viszony áll fenn, melyből következik a munkáltatót megillető egyoldalú irányítási és utasítási jogkör. Ezzel szemben megbízási és vállalkozási jogviszony esetében a felek között mellérendeltség érvényesül, mellérendelt félként kötnek megállapodást. Amint az ítélekezési gyakorlat is megállapítja: a munkaviszonyra jellemző alá-fölérendeltség és függőség fennállása esetén a jogviszony nem minősíthető megbízási jogviszonynak, azt a szerződő felek akarata sem vonhatja ki a munkajog szabályai alól [EBH2002. 677]. A szerződési szabadság elve ugyanis a szerződés tartalmának meghatározására, nem pedig annak elnevezésére terjed ki [BH2003. 432].

Ellenkező oldalról megközelítve, ugyanezt erősíti meg a Legfelsőbb Bíróságnak az a döntése, melyben olyan rendszeresen, heti 1-2 alkalommal, havi 10-20 órában, fix összegű díjazásért megbízási szerződéssel foglalkoztatott könyvelők ügyében hozott döntést, akik tevékenységüket részben a megbízó telephelyén, részben saját lakásukon végezték. Az ügyben a Legfelsőbb Bíróság kimondta, hogy a munkaviszonyra jellemző alá-fölérendeltség, széles körű utasítási jog érvényesülése hiányában a jogviszonyt nem lehet munkaviszonnyá átminősíteni [EBH2003. 981].

3. Másodlagos minősítő jegyek

• **Az irányítási, utasítási és ellenőrzési jog [102. § (3) bekezdés b) pont, 104. §].**

A munkavállaló a munkát a munkáltató utasítása szerint köteles ellátni. Az utasítási jog megléte ugyanakkor önmagában csak az egyik, de nem kizárólagos - nem feltétlenül döntő - szempont a minősítés során. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) is tartalmazza az utasítás jogosultságát, ettől nincs megfosztva sem a megbízó, sem pedig a megrendelő [Ptk. 392. § (1) bekezdése és 474. § (2) bekezdése]. Az utasítási jog esetében a tartalom tekintetében meghatározó a különbség a munkajog és a polgári jog között. Munkaviszony esetén az utasítás a munkavégzés minden fázisára, elemére kiterjedhet, ugyanakkor a megbízásnál és különösen a vállalkozásnál az utasítási jog az ügy ellátására és a munkavégzéssel előállítható termékre, szolgáltatásra és nem a munkavégzés részleteire vonatkozik.

Ugyancsak nem kizárólagos szempont a minősítés során a munkáltató ellenőrzési joga. A munkaviszony esetében a munkáltató az utasítás végrehajtását teljeskörűen, részletekbe menően ellenőrizheti. Megbízási és vállalkozási jogviszonyban is megilleti a megbízót (megrendelőt) az ellenőrzés lehetősége, viszont e jog nem az egész munkafolyamatra nézve

valósul meg, a megrendelő (megbízó) esetenként ellenőrzi a megbízás (megrendelés) tárgyát képező feladat, eredmény teljesítését. Az ítélekezési gyakorlat szerint a munkáltató alaptalanul hivatkozik arra, hogy a felek között megbízási jogviszony jött létre, ha a felek - még ha csak szóban is - a munkaviszony minden lényeges elemében megállapodtak, a munkavállaló a munkáltató utasítása szerint, annak irányítása és ellenőrzése mellett végezte a munkát [BH2001. 445]. Hasonló ügyben hozott döntést a Legfelsőbb Bíróság a túlmunka szabályainak megkerülése céljából kötött színlelt megbízási szerződés tárgyában, amikor megállapította, hogy a munkát végző személy a munkát nem saját belátása szerint, hanem az őt megbízó felperes képviselőjével folyamatosan egyeztetve, annak iránymutatása, a munkavégzés részleteire is kiterjedő utasításai alapján látta el. Ezzel összefüggésben kimondta, hogy az Mt. 8. §-ának (1) bekezdése alapján semmisnek minősül a túlmunkára vonatkozó, az Mt. 127-129. §-ának rendelkezésébe ütköző megállapodás, továbbá rögzítette, hogy a túlmunkára vonatkozó szabályokat megszegi az, aki - e szabályok megkerülése végett - színlelt megbízási szerződést köt [BH1997. 99].

A Legfelsőbb Bíróság más ügyben hozott határozatában kimondta, hogy az utasítási jog önmagában nem tekinthető a jogviszony átminősítését megalapozó minősítő jegynek. "Ha a dolgozó megbízási jogviszony alapján teljesíti feladatait, e jogviszonya nem minősíthető munkaviszonynak abból az okból, hogy a kapott utasítások alapján kellett munkát végeznie, miután a megbízást is a megbízó utasítása szerint és érdekének megfelelően kell teljesíteni" [BH1992. 736].

• **A munkavégzés időtartamának, a munkaidő beosztásának meghatározása [Mt. 103. § (1) bekezdés a) pont].**

Munkaviszony esetén a munkavégzés időtartamát, a munkarendet, a munkaidő-beosztást - kollektív szerződés rendelkezése hiányában - az Mt. által szabályozott korlátok között a munkáltató határozza meg. Vállalkozási és megbízási jogviszony esetében a feladat elvégzésének kizárólag a határidejét vagy teljesítési részhatáridőket, illetve az ügy ellátásának időpontját állapítja meg a megbízó (megrendelő). A munkaidő nincs beosztva, a munka elvégzéséhez szükséges időt a vállalkozó, illetve a megbízott saját maga szervezi, maga határozza meg a feladat által megkívánt módon. Mindezt nem érinti az a körülmény, ha például a megbízási szerződés alapján ellátandó feladatot is, a megbízó által meghatározott időpontban kell teljesíteni (pl. a színházi előadás kezdete, konferencia időpontja).

Tartós megbízás minősítése tárgyában hozott ítéletében a bíróság kifejtette, hogy a tartós megbízott helyzete - tekintettel a tartós, eredményköteles, díjazás ellenében történő munkavégzési kötelezettségre - nagyjában hasonlít ugyan a munkaviszonyban álló személy helyzetéhez, amíg azonban a munkavállaló munkaeje hangsúlyozottan egy irányban van lekötve meghatározott munkamennyiség (munkaidő) szerint, addig a megbízott több megbízótól kapja megilletését nyújtó feladatait, melyekhez ő maga igazítja munkaidejét. A bíróság a felsoroltak alapján egy cég főkönyvelőjével kötött szerződésének minősítésére vonatkozóan azt a következtetést vont le, hogy a megállapodásban munkaszerződésre jellemző tartalmi elemek vannak túlsúlyban [a Magyar Köztársaság Békés Megyei Bíróságának az Adó- és Ellenőrzési Értesítő 2003/6. számában közölt 2.P.20.773/2001/10 számon hozott ítélete].

Önmagában ugyanakkor a munkaidő kikötése, illetve annak beosztása nem meghatározó minősítő jegy. A távmunka például, mint az Mt. X/A. fejezetében meghatározott rugalmas munkavégzési forma, annak ellenére munkaviszony, hogy munkaidejének beosztását a munkavállaló szabadon határozza meg, ha a munkáltatóval kötött munkaszerződés egy speciális kikötése erre lehetőséget ad. Ezen túlmenően számos esetben a munkavállaló részben, illetve teljes körűen maga dönthet munkaideje felhasználásáról. Maga az Mt. 140/A.§-ának (2) bekezdése a munkaidő nyilvántartásának szabályainál mondja ki: nem köteles a munkáltató nyilvántartani a rendes és rendkívüli munkaidejét, ügyeletét, készenlétét annak a munkavállalónak, aki munkaideje beosztását vagy felhasználását maga jogosult meghatározni.

Ezen túlmenően a munkaidő mértéke sem meghatározó minősítő jegy. Önmagában az a tény, hogy a munkát végző személy teljes munkaidős munkaviszonnyal rendelkezik, még nem minősíti az általa létesített egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonyokat. A teljes munkaidős munkaviszonyon felül létesített munkavégzésre irányuló jogviszonyok esetében is teljeskörűen indokolt vizsgálni a jogviszony minősítő jegyeit.

• **A munkavégzés helye [Mt. 103. § (1) bekezdés a) pont].**

A munkaszerződés kötelező tartalmi eleme a munkavégzés helyének meghatározása. A munkavégzés helye a munkaviszony szabályai szerint a munkáltató székhelye, telephelye. Vállalkozási és megbízási jogviszony esetén a megbízott a feladat teljesítésének helyét maga választhatja meg, illetve a munkavégzés helye a feladat ellátáshoz igazodik. Így bizonyos megbízási vagy vállalkozási szerződés alapján ellátott tevékenység helyéhez kötött (pl. az oktatás vagy az építkezés helyszínére). Ugyanakkor a munkaviszony keretében ellátandó tevékenységek bizonyos hányada is végezhető a munkavállaló által meghatározott helyen (pl. a pedagógus otthon javítja a dolgozatokat, a színész a nyaralójában tanulja a szerepét, az újságíró lakásán írja le és szerkeszti a riportot).

• **Az elvégzett munka díjazása [Mt. 102. § (4) bekezdés].**

Munkaviszony esetén a munkáltató az Mt. szabályai szerint megállapított, rendszeres díjazásban (munkabér) részesíti a munkavállalót, mely az elvégzett munka ellenértéke. Mindez szintén nem kizárólagos minősítő jegy, hiszen maga az Mt. rendelkezik úgy, hogy ha a munkavállaló részére járó munkabér vagy annak egy része alapjául szolgáló eredmény csak egy hónapnál hosszabb idő múlva állapítható meg, a díjazást az ennek megfelelő időpontban kell kifizetni. Ugyanakkor - és ez viszont munkajogi sajátosság - legalább havonta ilyen esetben is előleget kell fizetni.

A vállalkozási, megbízási díj a feladat elvégzése, illetve - vállalkozás esetében - a megállapodásban meghatározott eredmény létrehozása után tipikusan egyszeri díjként jelenik meg. Természetesen tartós megbízás esetén az elvégzett munka díjazása rendszeres lehet, és a vállalkozó előleget kérhet a megrendelőtől, azonban mindez nem érinti a szerződés típusának minősítését, ha egyébként a munkavégzés további meghatározó jegyei a polgári jog körébe tartozó jogviszony meglétét támasztják alá.

Annak a ténynek a megállapítása, hogy a megbízott/vállalkozó egy kifizetőtől kapja díjazását, önmagában még nem minősíti át a jogviszonyt munkaviszonnyá, azonban, ha e minősítő jegy megállapítása mellett más, elsődleges és másodlagos minősítő jegyek is megállapíthatóak, ez már a munkaviszony megállapítását alapozhatja meg.

• **A munkáltató munkaeszközeinek, erőforrásainak és nyersanyagainak felhasználása [Mt. 153. § (1) bekezdés].**

A munkaviszonyban jellemző a munkáltató eszközeinek, erőforrásainak, nyersanyagainak használata. A megbízott, illetve a vállalkozó a munkavégzéshez általában saját eszközeit veszi igénybe. Ez a szempont sem kizárólagos minősítő jegy, hiszen egyrészt több esetben a vállalkozó vagy a megbízó a megrendelő, a megbízó eszközeit, az általa biztosított infrastruktúrát használja a szerződésben foglaltak teljesítéséhez, másrészt a munkavállaló is igénybe veheti saját eszközeit a munkavégzés során (pl. saját gépjárművel teljesíti a kiküldetést).

Vállalkozási és megbízási jogviszony esetén a megbízott/vállalkozó a saját eszközeinek használatával, anyagainak felhasználásával kapcsolatos

költségeket a vállalkozási (megbízási díjban) elszámolja. Így vállalkozási és megbízási szerződés esetében a megbízási (vállalkozási) díj nem csak az elvégzett munka ellenértékét foglalja magában, hanem a megbízottnak/vállalkozónak a tevékenység ellátásához kapcsolódóan elszámolt költségeit is. Ez a körülmény azonban nem önállóan megálló, kizárólagos minősítő jegy, hiszen ha a munkavégzés egyéb feltételei munkaviszony fennállására utalnak, irreleváns, hogy a munkáltató a munkabér részeként számolta el a költségeket.

• **A biztonságos, egészséget nem veszélyeztető munkavégzés feltételeinek biztosítása [Mt. 102. § (2) bekezdés].**

A munkaviszony esetén a munkáltatót terheli a biztonságos és egészséget nem veszélyeztető munkavégzés körülményeinek megteremtése. Megbízási és vállalkozási jogviszony esetén a megbízott/vállalkozó felelősségi köre a saját munkavégzési körülményeinek biztonságos megteremtésére terjed ki. Amennyiben a megrendelő (megbízó) biztosítja a munkavédelmi feltételeket, ez ténylegesen munkaviszony fennállására utaló körülmény, de - mivel nem tekinthető kizárólagos minősítő jegynek - vizsgálni szükséges a munkavégzés további, a szerződést minősítő egyéb feltételeit is. Ezt támasztja alá a Legfelsőbb Bíróságnak a jelentős fakitermelésre vállalkozó felperes ügyében hozott ítélete is, melyben megállapította, hogy a felek között munkaviszony jött létre azzal, hogy a jelentős mennyiségű fakitermelésre vállalkozó alperes vezetője felperest kiszállította a fakitermelés helyszínére, a motorfűrészt, a védőfelszerelést rendelkezésre bocsátotta, és a felperes fakivágási munkavégzését elfogadta [BH2003. 264].

• **Írásbeliség [Mt. 76. § (2) bekezdés].**

Az Mt. 76. § (1)-(2) bekezdése alapján a munkaszerződést írásba kell foglalni. A Ptk. szerinti megbízási és vállalkozási szerződések esetében a szerződésnek többnyire nem érvényességi feltétele az írásbeli alak. Önmagában viszont az írásbeliség nem minősíti a jogviszonyt, szükséges a minősítés során az alakszerűségein túlmenően az irányelvben említett minősítő jegyek vizsgálatára. A bírósági gyakorlat szerint önmagában a munkaszerződés mint okirat hiányából nem következik, hogy a felek között nem jöhetett létre munkaviszony [BH1997. 152].

Egy másik ügyben, a szóban megkötött megbízási szerződés alapján munkát végző felperes a díjazás iránti követelését e szerződésre alapította. A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a keresetlevélben megjelölt követelés alapja - a munkaköri leírásban meghatározott, havi alapbér és túlmunkadíjazás ellenében végzett munka ellátása - elnevezése ellenére nem meghatározott ügy ellátására kötött megbízási szerződésnek, hanem munkaviszonynak minősül. Ezért annak elbírálására a munkaügyi bíróságnak van hatásköre [BH1997. 187].

Az Irányelv felhasználásával összeállította:
Dr. Selmečiné dr. Csordás Mária vezető jogtanácsos

Kötelezően jár, vagy adható a 13. havi illetmény a nem állami fenntartású nevelési-oktatási intézményekben?

Tekintettel arra, hogy a 2006. évi költségvetésről szóló 2005. évi CLIII. számú törvény 101.§-a nem helyezte hatályon kívül, a Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetéséről szóló 2000. évi CXXXIII. törvény 33.§.(13). bekezdése 2006. 01. 01. napjától változatlanul hatályban van. Nem véletlenül, és különösen nem tudatosan maradt tehát ki - mint azt többen

gondolják és kérdezik -, a 2006. évi költségvetési törvényből!

Eszerint: „33. § (13) A normatív állami hozzájárulásban részesülő nem állami intézmény, valamint a működéséhez rendszeres központi költségvetési támogatásban részesülő, jogi személyiséggel rendelkező közgyűjtemény a munkavállalók számára legalább a közalkalmazottak jogállá-

sáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény IV-V. fejezeteiben, az 55-80. §-okban megállapított, a munkaidőre, pihenőidőre, előmeneteli és illetményrendszerre vonatkozó feltételeket köteles biztosítani.”

Ebből következik, hogy a 13. havi illetmény kifizetése, amelyet a Kjt. 68. §-a szabályoz, kötelező és nem „adható” a nem állami fenntartású nevelési-központok intézményekben is.

A közalkalmazotti jogviszonyok számításba vétele, a 13. havi illetmény kifizetésének lehetősége 2005 évre

Tekintettel arra, hogy a 2005. évi CXVIII. számú törvény 36. §-a 2005. évre kizárja a Kjt. 68. § első bekezdése második mondatával szabályozott részarányos 13. havi illetmény kifizetését, minden közalkalmazott esetében egyedileg vizsgálendő, hogy:

- 12 havi közalkalmazotti jogviszonnyal,
- és azon belül 6 hónapot meghaladó figyelembe vehető közalkalmazotti jogviszonnyal 2005. évben rendelkezett-e.

Azt azonban nem kívánja meg a jogalkotó,

hogy a 12 havi közalkalmazotti jogviszony egy munkáltatónál álljon fenn, és azt sem, hogy a közalkalmazotti jogviszony áthelyezés folytán folyamatos legyen. Amennyiben tehát például az egyik közalkalmazotti törvény hatálya alá tartozó munkáltatónál a közalkalmazotti jogviszony közös megegyezéssel, munkáltatói felmentéssel, vagy a közalkalmazott lemondása miatt szűnt meg, de másnap már újabb közalkalmazotti jogviszonyt létesített, az új munkáltató köteles a 13. havi illetményt kifizetni.

A fentiekre tekintettel felhívom a figyelmet arra, hogy a Magyar Államkincstár Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatósága 2015/11/2005. sz. Tájékoztatója 2. oldalán az I/2. pont utolsó - zárójelben írott - mondata jogellenes:

„(A 2005. évi évközi megszűnés esetén tehát - az áthelyezést kivéve - nem állapítható meg, és nem fizethető 2006. január 16-án 13. havi illetmény.)”
Dr. Selmečiné dr. Csordás Mária vezető jogtanácsos

TÁJÉKOZTATÓ A PSZ–MAKASZ-KÁRTYA KEDVEZMÉNYEIRŐL

Megújuló MAKASZ-weboldal

- Örömmel értesítjük a PSZ tagjait, hogy 2006. január 15-től indul az európai uniós támogatási pénzből megvalósult új weboldalunk. Ez lehetőséget nyújtott számunkra egy új webáruház kialakítására is, mely további kedvezményes termékek, illetve szolgáltatások elérését biztosítja a PSZ-tagok számára. Célunk volt a könnyebb elérhetőség, illetve a hozzánk beérkezett visszajelzések alapján a letölthető nyomtatványok szolgáltatása is, melyek segítségével azon tagok is igénybe tudják venni kedvezményeinket, akiknek az internet-hozzáférés még nehézségekkel jár. Remélhetőleg az új weboldal elnyeri az Önök tetszését. Várjuk megjegyzéseiket, illetve támogató ötleteiket a további fejlesztésekre (www.makasz.hu).

Szélessávú internet-hozzáférés

- Az eredetileg 2005. év végéig érvényben lévő Invitel Rt. által biztosított kedvezményes MAKASZ ADSL (szélessávú internet-hozzáférés) csomag megrendelését – a nagy igényre való tekintettel – a szolgáltató 2006. február 28-ig meghosszabbította, így azon kollégák is, akik később értesültek e lehetőségről, igénybe tudják venni a kedvezményt. A decemberi tapasztalatok alapján néhány információra szeretnénk még egyszer felhívni a figyelmet a témával kapcsolatban:
  - a MAKASZ ADSL megrendelése csak új ügyfelek esetében lehetséges;
  - ez csak az Invitel és a T-Com szolgáltatási területen élőkre vonatkozik (tárgyalásokat kezdeményezünk a többi szolgáltatóval is, ezek eredményeiről jövő hónapban tudunk tájékoztatást adni);
  - akinek már van meglévő szélessávú internet-hozzáférése, az is igénybe vehet egy, az Invitel által nyújtott szolgáltatást, de ennek feltételei nem egyeznek meg a MAKASZ kedvezményes ADSL-ével. Ennek részletei, illetve a megrendelés módja a www.makasz.hu weboldalon megtekinthetőek;
  - a munkáltató átvállalhatja dolgozója ADSL-szolgáltatásának havidíját, mely részére adó- és járulégmentes.

Napi- és hetilapok, folyóiratok, magazinok kedvezményes előfizetése

- A Pedagógusok Lapja 2005. novemberi számával terjesztett betétlapon felsoroltuk a PSZ–MAKASZ-tagkártyával kedvezményesen előfizethető sajtótermékeket. A több mint hatvan, jelentős kedvezmény között egyaránt előfordulnak országos és megyei napilapok, gazdasági, női és férfimagazinok, tudományos és szakmai folyóiratok. Tagjaink közül sokan éltek is a lehetőséggel. Az L2 Systems Kft., a MAKASZ-kedvezményrendszer üzemeltetője révén 2006 januárjában 5000 PSZ-tag kapja 1 hónapon keresztül ajándékként Népszabadságot. Az érintettek döntő többsége köszönettel fogadta ezt a nagylelkűséget. Örömmel értesítjük a PSZ tagjait, hogy *februárban további újabb 5000 PSZ-tag jut egy hónapra szólóan ingyen a napilaphoz. Köszönetként tagjainktól már nagyon sok pozitív visszajelzést kaptunk. Sajnálatos, hogy bizonyos körök ebből politikai ügyet akarnak csinálni.* (Lásd lapunk vezércikkét és sajtószemléjét.) Együttal az alábbiakban közreadjuk a Népszabadságra az új, kedvezményes előfizetési lehetőséget is.

Naprakész tájékozottság most 30% kedvezménnyel

MAKASZ-szolgáltatások keretében most egyedi, a PSZ-tagok számára érvényes kedvezménnyel kínáljuk a mindennapi tájékozottságot. Népszabadság-előfizetés 3 hónapra **30% árkedvezménnyel**, 5970 Ft helyett mindössze **4179 Ft**. Egy lapszám így naponta csupán **átlag 55 Ft-ba** kerül Önnek.

A Népszabadságot megrendelheti a MAKASZ-elérhetőségek egyikén, vagy a **06 (1) 436-4484-es telefonszámon** a Népszabadság ügyfélszolgálatánál, munkanapokon **8 és 16 óra között**.

Az akció **2006. március 31-ig tart**, és kizárólag érvényes PSZ–MAKASZ-tagsági kártyával rendelkező pedagógusok vehetik igénybe. Kérjük, megrendelésekor adja meg érvényes tagkártyájának a számát, és hivatkozzon az akciókódra (602MKP2).

Az akcióban új és meglévő előfizetők is részt vehetnek, amennyiben 3 hónapra előfizetnek, vagy 3 hónappal meghosszabbítják jelenlegi előfizetésüket. Ezt azonban nem lehet lemondani és akciósra cserélni!